

مردم شناسی جسمانی ایران - ۳۵۱

طبق نظر دائرة المعارف يهود (ص ۶۵۹-۶۶۰) يهودیها ادعا دارند که اصفهان را آنها بنا کردند و میگویند این شهر بوسیله اسرائیلکه بخت النصر از اورشلیم آورده بود ساخته شد. برای اثبات این امر شواهد و منابع زیر را ذکر میکنند: موسی چورن و نویسندگان عرب مانند ابن الفقیه - استخری - ابن هیكل - المقدسی - یاقوت - ابوالفدا و ابن خلدون. گفته شده است که يهودیها از اورشلیم آب و خاک همراه خود میآوردند و بهر نقطه میرسیدند آب و خاک آن محل را وزن مینمودند. وقتی بشهر جی (شهرستان) در ایران رسیدند آب و خاک آن با نمونه آب و خاک اورشلیم مطابقت داشت. در نتیجه در يك یا دو میلی جی کلنی تشکیل داده سکونت اختیار کردند و آن محل را الیهودیة نامیدند که بعدها اصفهان خوانده شد.

تأسیس کلنی يهود ممکن است در قرن سوم در زمان سلطنت شاپور دوم صورت گرفته باشد. میگویند منصور ابن بضان گفته است اگر درباره موسی و بانی هر يك از فامیلهای متمول بازرگان اصفهان تحقیق شود معلوم میشود که يهودی یا بت پرست بوده است. در زمان سلطنت پرویز (۴۵۷-۴۸۴) جامعه يهودی متهم شد بقتل دو نفر از مغان و در نتیجه پادشاه دستور قتل نیمی از يهودیان اصفهان را صادر کرد و امر داد که اطفال يهودی در معبد هوروم آتش پرست پاریبایند.

در چند قرن اولیه يهودیها موفقیت و کامیابی زیاد حاصل کردند. بنیامین اهل تودله Tudela که در قرن دوازدهم سفر کرد گزارش میدهد که در آن موقع در اصفهان ۱۵ هزار نفر يهودی وجود داشت شاهزاده اسارت که در بنداد ساکن بود سرشالوم SarShalom را بعنوان خاخام شهرهای اصفهان در کشور شاهنشاهی ایران انتخاب کرد. در زمان سلسله صفوی که اصفهان را پایتخت و مقر حکومت خود قرار دادند يهودیها مورد آزار مسلمانان واقع شدند. شاردن مینویسد که يهودیها مجبور بودند علامتی بلباس خود الصاق کنند تا از مسلمانان شناخته شوند. کلاه آنها با کلاه مسلمانان فرق داشت و اجازه نداشتند جوراب پارچه بپا کنند ولی اجازه داشتند يك کنیسه بزرگ و چند کنیسه کوچک دیگر داشته باشند. وی اضافه میکند که شاه عباس اول (۱۵۹۵-۱۶۲۸) بهر مردی که بدین اسلام میگروید ۴۰۰ فرانك و بهر زن ۳۰۰ فرانك میداد. این هدیه در زمان شاه عباس دوم (۱۶۳۹ - ۱۶۶۶) داده میشد. بابای بن لطف کاشانی که از شعرای يهودی -

ایرانی است شرح آزار یهودیهای اصفهان در زمان شاه عباس اول را بنظم در آورده است و اراکل تبریزی مورخ ارمنی يك فصل تمام در این موضوع یعنی در آزار یهودیان در زمان شاه عباس دوم نوشته است .

در زمان سلطنت فتحعلی شاه (۱۷۹۸-۱۸۳۴) یهودیان بیش از هر دوره دیگر آزار و شکنجه شدند عشایر و قبائل ایران دائماً به محله یهودیها حمله می-کردند و مردان را میکشند و بناموس زنان دست درازی میکردند و خانه‌ها را غارت مینمودند و آنچه که قابل حمل نبود معدوم میکردند. بتیامین I. J. Benjamin در ۱۸۵۰ در اصفهان ۴۰۰ قایل یهود و سه کنیسه و هشت خاخام یافت . با پائی میگوید که کنیسه عمده که مورد احترام و تقدیس بود صراط بت عشر نامیده میشد . این عبادتگاه که در موقع آتش زدن کنیسه ها توسط میرزا مسعودی در زمان شاه عباس دوم جان سلامت برد زیارتگاه یهودیها است زیرا روایت است که سارا دختر عشر در آنجا مدفون است . کنفینو Confino در کتاب خود (ص ۳۳۹) مینویسد که تعداد یهودیان در اصفهان ۶۰۰۰ نفر بود ، در این شهر بود که پیغمبر کاذب بنام ابوعیسی یا محمد بن عیسی الاصفهانی ظاهر شد . فرقه الاصفهانیه که الایسویه یا عیسویها نیز نامیده میشوند از او آغاز شده است . احتمال میرود که مسلمانان عقیده داشتند که مسیح کاذب در اصفهان که محل سکونت عمده زیادی یهودی بود ظاهر میشود .

بر طبق دائرةالمعارف اسلامی (جلد ۲ - ص ۵۲۹-۵۳۰) اصفهان سابقاً متشکل بود از دو شهر مجاور هم یکی جی محل شهرستان آینده و دیگری یهودیه یا محل یهودیها که در زمان بخت النصر ۱ یا زمان یزدگرد اول بخواهش زن یهودی وی شوش دخت تأسیس شده بود (بلوشه - قسمت ۵۴) .

کرزن (a ۱۸۹۲ جلد ۲ ص ۲۱) مینویسد در اوائل دوره اسلامی در حدود سال ۹۳۱ میلادی شهر اصفهان بدست سلسله آل بویه یا دیلمی افتاد که شاهزادگان آن در فارس اراک حکومت میکردند . در آن موقع اصفهان شامل دو قسمت بود یکی یهودیه یا محله یهودیها و دیگری شهرستان یا مدینه که قسمت اصلی شهر محسوب میشد . این دو قسمت توسط حسین رکن الدوله دیلمی پدر

۱- مقایسه شود با نوشته شراینر Schreiner در نشریه مطالعات یهودی جلد

مردم‌شناسی جسمانی ایران - ۳۵۴

علاء الدوله معروف در داخل يك ديوار قرار داده شد و بهم وصل گردید .
هرتسفلد (۱۹۳۵- ص ۱۰۶) از يك رساله پهلوی بنام شهرهای ایران
چنین نقل میکند : در جزء ۲۶ . . . گفته شده است که همدان را یزگرد اول
(۳۹۹-۴۲۰) بنا نهاد . البته همدان خیلی قدیمی تراست و علت این بیان در
جزء دیگری (۴۷) آشکار میشود که میگوید :

شوش و شوشتر (واضح است که این اشتقاق غلط است) توسط شاه بانو
شوشن دخت ملکه یزدگرد و مادر بهرام پنجم و دختر پادشاه یهود رس گلو تاک
Res - galutak ساخته شد. این مطلب يك امر مهم تاریخی است . بیان سوم در
جزء ۵۳ است که میگوید : گی توسط یزدگرد بخواهش زتش شوشن دخت که
يك کلنی یهودی در آنجا تأسیس کرد ساخته شد . گی که بعدها الیهودیه یا محله
یهودیه نامیده شد آن محله اصفهان است که بازار بزرگ دارد . تقریباً همه
اماکن مقدسه اسلامی این محله سابقاً ائینه متعلق به یهودیه بوده است . این
مطلب که هشتاد سال بعد از واقعه ذکر شده درباره همدان نیز صدق میکند . کلنی-
های یهودی همدان و اصفهان برخلاف آنچه تصور شده بعصر آسوریها و بابلیها
بر نمیگردد بلکه اوائل قرن چهارم میلادی شروع میشود . این پیوستگی کاملاً
واضح است . محلی که مقبره استر نامیده میشود در واقع قبر ملکه سوسن است که
کلنی یهودی را در آنجا تأسیس کرد . ملکه استر افسانه ای در وجود شوشن دخت
حقیقت پیدا کرد و بعد از ۸۰۰ سال نام وی فراموش شد ولی عملی که انجام داده
بود ازین رفت .

وقتی که اعضای هیئت اکتشافی موزه فیلد در ۱۹۳۴ با اصفهان مسافرت
کردند با اینجانب اطلاع داده شد که در حدود ۴۰۰۰ نفر یهودی در محله زندگی
میکنند . با اجازه استاندار و موافقت رئیس شهر بانی اینجانب آلیانس اسرائیلی
را بازدید کرد و مدیر آن آقای جوزف کوهن لطفاً قبول کرد که در بررسی و
اندازه گیری گروهی از یهودیه‌های اصفهان با اینجانب کمک کند .

يك روز عصر عرابه کهنه سوار شده و بمحله یهودیه‌ها که در حدود يك میلی
میدان است رفتیم . وقتی از خیابان عمده پیچ خوردیم وارد کوچه باریکی شدیم
که در طرفین آن دیوارهای گلی کوتاه قرار داشت . در حدود هزار قدم دورتر از
يك طاقی گذشتیم و بيك کوچه باریکتری رسیدیم و در آنجا کنار در سیاه زنده‌ای

توقف کردیم - در بین راه قیافه های دارای خصوصیات مخصوص یهودی زیاد دیدیم و تصور ما در پیدا کردن خصوصیات نژادی این قوم مجزا در مرکز ایران تأیید گردید . سپس بمدرسه آلیانس اسرائیلی رفته و برای انجام کار خود ترتیبات لازم را دادیم .

ساعت ۷ روز ۲۰ اوت ۱۹۳۴ بمدرسه برگشته و مطالعات اندازه گیری مردم شناسی را که شامل عکسبرداری از نیمرخ و روبرو افراد بود آغاز کردیم . دکتر والتر کندی از پنجاه و چهار نفر نمونه خون گرفت (فیلد - b ۱۹۳۵ - ص ۴۶۱) . در بعضی موارد اجازه نمونه خون گرفتن داده نشد و در برخی بعلت احترام بسن افراد کوششی برای گرفتن نمونه خون بعمل نیامد . فرد شماره ۳۵۴۰ چنان بشدت باین عمل اعتراض کرد که نزدیک بود شورش برپا کند و بهمین جهت از این آزمایش صرف نظر کردیم .

با وجود گرمای شدید هوا و عدم تطافت افراد من موفق شدم بین طلوع و غروب آفتاب از صد نفر اندازه گیری کنم . لازم بود از تقریباً صد نفر جهود ایرانی برای مقایسه با یهودیان عراق و سایر نقاط آسیای جنوب غربی اندازه گیری بعمل آید . از عجایب اینکه يك نفر مسلمان خود را بین یهودیان داخل کرد ولی وقتی برای بار دوم از او سؤال شد اقرار کرد که یهودی نیست . بعداً در موقع گردآوری آمار لازم شد که يك نفر را که بعلت نقص کار غده ها از حد معمولی کوتاه قدتر بود و سه نفر را که در اصفهان متولد نشده بودند و هشت نفر را که متجاوز از هفتاد سال داشتند از صورت حذف کنیم . بنابراین تعداد افراد یهودیهای اصفهان که در آمار مر بوطه بکار برده شده است ۸۷ نفر میباشد .

سن = حد متوسط سن گروه ۲۹/۳۰ سال بود و ۶۰ درصد افراد از چهل کمتر داشتند . این حد متوسط نسبتاً بالا است زیرا متقاعد کردن مردان جوانتر که از کار خود دست کشیده برای اندازه گیری حاضر شوند مشکلتر بود .

مردم شناسی جسمانی ایران - ۳۵۵

طبقه بندی بر حسب سن

سن	تعداد	درصد	سن	تعداد	درصد
۱۹-۱۸	۵	۵/۷۵	۴۹-۴۵	۱۰	۱۱/۴۹
۲۴-۲۰	۱۵	۱۷/۲۴	۵۴-۵۰	۹	۱۰/۳۴
۲۹-۲۵	۱۰	۱۱/۴۹	۵۹-۵۵	۳	۳/۴۵
۳۴-۳۰	۱۳	۱۴/۹۴	۶۴-۶۰	۴	۴/۶۰
۳۹-۳۵	۸	۹/۲۰	۶۹-۶۵	۴	۴/۶۰
۴۴-۴۰	۶	۴/۶۰	۷۰-۷	۲	۲/۳۰

پوست = رنگ صورت آنها سفیدتر از حد متوسط ساکنین اصفهان بود و بطور فردی از نوع معمولی اروپائی شمالی تا قهوه ای متوسط وجود داشت. در اثر هوا و آفتاب و عدم نظافت کلی افراد میان سال و پیر صورت سوخته و شکسته پیدا کرده اند. رنگ قسمتهای مختلف بدن عادی بود ولی قسمتهاییکه در معرض آفتاب قرار داشته تاریکتر از قسمتهای پوشیده میباشد. روی سر که معمولاً پوشیده است در بسیاری موارد پوست کم رنگتر و به سفیدی پوست اروپائیهها است.

در موارد مخصوص جزئیات زیر در باره رنگ صورت مشاهده گردید :
 شماره ۳۵۱۲ (تصویر ۲۰ شکل ۳ و ۴) خیلی سرخ و سفید؛ شماره ۳۵۳۳ خیلی روشن؛ شماره ۳۴۷۹ (تصویر ۳۳ شکل ۳ و ۴) و ۳۴۹۷ (تصویر ۱۹ شکل ۳ و ۴) سفید متمایل بقرمز؛ شماره ۳۴۹۰ (سن ۳۶ - تصویر ۲۱ - شکل ۳ و ۴) و ۳۵۱۳ (سن ۲۲ - تصویر ۱۵ - شکل ۳ و ۴) زرد و پریده رنگ؛ شماره ۳۵۰۸ (تصویر ۲۰ - شکل ۱ و ۲) گندمه و ککمک متعدد در صورت داشت که در اثر اشعه آفتاب بوجود آمده. طبق گفته یکی از افراد در محله یهودیههای اصفهان بیست نفر یهودی دارای موی سر قرمز رنگ میباشد. رپلی (a ۱۸۹۹ - ص ۳۸۶) خاطر نشان میکند که وایزباخ Weisbach (ص ۲۱۴) شرح میدهد که یهودی های از اولاد یهودیان اسپانیول ساکن قسطنطنیه دارای مو و چشم سیاه بود و گاهی موی سر آنها متمایل به بور قرمز رنگ میباشد. این تمایل به رنگ قرمز در میان یهودیههای مشرق زمین بکرات مشاهده شده است. دکتر بدو Beddoe بهمان اندازه که در انگلستان در بین یهودیههای موی قرمز دید در میان یهودیههای

مشرق زمین مشاهده نمود ولی مطالعات بعدی این مطلب را تأیید نمیکنند. این وصف موی قرمز از نوع شرقی با تمثال نقاشی شده مسیح در اوائل دوره مسیحیت مطابقت دارد و نوع آن در خصوصیات قیافه و نه مو در نقاشی های رامبراندت دیده میشود زیرا یهودیهای Sephardim (یهودیهای از اولاد ساکنین شبه جزیره اسپانیا) را زیاد دیده بود و به ذوق صنعتی او بر نوع اشکنازیم Ashkenazim (یهودیهای اروپای مرکزی و شمالی) ترجیح داشت. این نوع دوم دارای خصوصیات خشن تر میباشند. دهان آنها بزرگتر و بینی آنها کلفت تر و اغلب کمتر شبیه بینی یهودی است. لب ها پر و شهوانی و برعکس لب نازک یهودیهای سیاردیم است. رنگ صورت اغلب تارک و مو و چشم ها سیاه هستند و تمایل به قرمز رنگی در آنها دیده نمیشود. ضمناً صورت پرتو و عرض آن مطابقت دارد با نوع سر کوتاه و مدور.

خصوصیات شکل شناسی یهودیهای اصفهان

مو = موسیاه یا قهوه ای تیره که گاهی موی خرمائی متمایل به قرمز در آن دیده میشود. از لحاظ نسج حد متوسط و متمایل به نازکی است. از لحاظ شکل مو کمی مجعد است ولی نشانه موی فری و پیچیده نیز وجود دارد. قبل از سن چهل سالگی موی خاکستری بمقدار زیاد بندرت مشاهده میشود ولی از سن پنجاه ببعده موی خاکستری زیاد است. چهار نفر از افراد (۴/۵۵ درصد) برای پنهان داشتن موی سفید حنا بسته بودند. از این گروه ۷۲ نمونه مو گرد آوری شد.

رنگ	تعداد	درصد	شکل	تعداد	درصد
سیاه	۳۶	۴۴/۴۴	صاف	-	-
قهوه‌ای خیلی تیره	۱	۱/۲۳	مجعد خیلی کم	۲	۲/۶۷
قهوه‌ای تیره	۱۸	۲۲/۲۲	مجعد کم	۶۳	۸۴/۰۰
قهوه‌ای	-	-	فردار	۸	۱۰/۶۷
قهوه‌ای قرمز	-	-	-	-	-
رنگ	۲	۲/۴۷	فر فری	۲	۲/۶۷
قهوه‌ای روشن	-	-	کرکی	-	-
قرمز	-	-	جمع	۷۵	۱۰۰/۰۱

مردم شناسی جسمانی ایران - ۳۵۷

درصد	تعداد	نوع	۱۶/۰۵	۱۳	سیاه و خاکستری
					قهوه‌ای تیره و
۱۵/۰۷	۱۱	خشن	۷/۴۱	۶	خاکستری
					قهوه‌ای روشن و
۱/۳۷	۱	خشن متوسط	-	-	خاکستری
۵۶/۱۶	۴۱	متوسط	۴/۹۴	۴	خاکستری
۶/۸۵	۵	نرم متوسط	۱/۲۳	۱	سفید
۲۰/۵۵	۱۵	نرم	۹۹/۹۹	۸۱	جمع
۱۰۰/۰۰	۷۳	جمع			

موی سر معمولا زیاد بود ولی در بعضی موارد صرف نظر از سن که موجب قلت موی سر میشود کم موئی و نیمه کچلی دیده شد . شش نفر بیماری پوست سر داشتند .

تنها افرادی که موی صورت نداشتند چند نفر از جوانها بودند . از میان پنجاه و پنج نفر هفت یهودی ریش نداشتند یا خیلی کم داشتند و بیست و سه نفر کم و یازده نفر زیاد و چهارده نفر ریش انبوه داشتند . همه افراد بجز سه نفر جوان سپیل گذاشته بودند .

میزان غیرعادی موی بدن نگردید ولی نظر کلی این بود که این گروه یهودیها از گروه‌های ساکن عراق کمتر موی بدن داشتند .

چشم = بطور کلی رنگ چشم اکثر افراد قهوه‌ای بود ولی نفوذ عناصر کم رنگ تر مانند قهوه‌ای آبی - و قهوه‌ای سبز و خاکستری سبز وجود داشت که با رنگ قیافه سرخ رنگ ارتباط پیدا میکرد . هفتاد و پنج درصد عنیبها يك جور بود و با در نظر گرفتن میزان چشمهای مخلوط تعداد زیادی است . سفیده چشم در ۷۱ درصد صاف و در ۲۶ درصد لک‌دار بود .

چشم

درصد	تعداد	رنگ	درصد	تعداد	عنیبه
-	-	سیاه	۷۵/۰۰	۶۰	یکجور
۷۳/۵۶	۶۴	قهوه‌ای تیره	۷/۵۰	۶	
۴/۶۰	۴	قهوه‌ای آبی	۱۷/۵۰	۱۴	
			۱۰۰/۰		جمع

۳۵۸- مردم شناسی ایران

مغز	تعداد	درصد	آبی قهوه‌ای	۱	۱/۱۵
صاف	۶۲	۷۱/۲۶	قهوه‌ای سبز	۸	۹/۲۰
زرد	—	—	سبز قهوه‌ای	۵	۵/۷۵
لک‌دار	۲۳	۲۶/۴۴	قهوه‌ای خاکستری	۳	۳/۴۵
لک‌دار خونی	۲	۲/۳۰	آبی	—	—
لک‌دار زرد	—	—	خاکستری	—	—
جمع	۸۷	۱۰۰/۰۰	آبی خاکستری	۱	۱/۱۵
			آبی سبز	۱	۱/۱۵
			جمع	۸۷	۱۰۰/۱

بطور کلی چشمها افقی مانند چشم اروپائیان است ولی در بعضی موارد مانند فرد شماره ۳۴۹۶ (تصویر ۲۹ شکل ۳ و ۴) کمی اریب و کج است و گوشه چشم بالاتر است و در مورد فرد شماره ۳۸۸۷ چشم کمی کج (تصویر ۳۰ - شکل ۱ و ۲) و گوشه چشم کمی پائین‌تر است.

عدم بهداشت و فقدان وسائل نظافت در محله مسکونی یهودیها در چشم موثر است و چشم نه تنها مبتلا به بیماری‌های مختلف میشود بلکه درخشندگی آفتاب و گرد و خاک کوچه‌های باریک سبب ناراحتی و زحمت چشم میگردد. پنج مورد تاری چشم و موارد زیاری آماس ملتحمه و بیماری عنیبیه و آب‌مروراید و سه مورد که از يك چشم یا هر دو چشم کور بودند.

بینی = بینی در قسمت عمده افراد محدب و در يك سوم آنان صاف است. پره‌های بینی از لحاظ عرض متوسط و کمی متمایل به پهنی است. بطور کلی نوک بینی باریک و متمایل مختصری بسمت پائین دارد و پره‌ها بطرف عقب برگشته و در نتیجه دیوار میانه پره‌ها آشکار است.

مردم ایران شناسی جسمانی - ۳۵۹

بینی			بیمرخ		
درصد	تعداد	پرده‌ها	درصد	تعداد	
۸/۰۵	۷	فشرده	۱/۱۵	۱	موجدار
۴/۶۰	۴	فشرده-متوسط	۳۲/۱۸	۲۸	صاف
۵۶/۳۲	۴۹	متوسط	۱۴/۹۴	۱۳	مقعر
۲۶/۴۴	۲۳	متوسط-باز	۴۷/۱۳	۴۱	محدب
۲/۳۰	۲	باز	۴/۶۰	۴	مقعر-محدب
۲/۳۰	۲	باز+	۱۰۰	۸۷	جمع
۱۰۰/۰۱	۸۷	جمع			
درصد	تعداد	ضخامت نوک			
۵۹/۲۲	۴۲	پاریک			
۲۶/۸۳	۲۲	متوسط			
۱۷/۰۷	۱۴	بعلاوه			
۴/۸۸	۴	بعلاوه دوبرابر			
۱۰۰	۸۲	جمع			

دهان = در اکثر افراد لب‌ها کلفت‌تر از لب معمولی اروپائیان است و در ۳/۴۱ درصد افراد لب برگشتگی مشاهده میشود و ۴/۵۴ درصد لب پاریک دارند. ده نفر یعنی ۱۱/۳۶ درصد از دهان تنفس میکردند.

دندان = وضعیت کلی دندانها متوسط تا خوب است و در واقع از دندان یهودیهای عراق به مراتب بهتر است. در یک سوم فرسودگی قابل ملاحظه وجود دارد. فرد شماره ۳۵۳۴ کرم خوردگی شدید داشت ولی به علت کمی وقت فرصت ثبت وضع دندان از نظر علم امراض در مورد همه افراد بدست نیامد. هفت نفر یعنی ۷/۹۶ درصد دارای دندان لکه دار و عده‌ای دارای دندان رنگ رفته بودند.

دندان					
سائیدگی	تعداد	درصد	وضع	تعداد	درصد
هیچ	۵۹	۶۷/۸۲	خیلی بد	۹	۱۲/۶۸
کم	۱	۱/۱۵	بد	۱۱	۱۵/۴۹
زیاد	۱۳	۱۴/۹۴	متوسط	۱۴	۱۹/۷۲
خیلی زیاد	۱۴	۱۶/۰۹	خوب	۳۰	۴۲/۲۵
خیلی خیلی زیاد	—	—	خیلی خوب	۷	۹/۸۶
جمع	۸۷	۱۰۰	جمع	۷۱	۱۰۰
افتادگی	تعداد	درصد	گیر دندان	تعداد	درصد
هیچ	۶	۱۲/۷۷	ریز	۲	۲/۴۴
۱-۴	۱۷	۳۶/۱۷	لب بلب	۱	۱/۲۲
۵-۸	۲	۴/۲۶	کمی زیاد	۶۷	۸۱/۷۱
۹-۱۶	۱۸	۳۸/۳۰	خیلی زیاد	۱۲	۱۴/۶۳
۱۷+	۴	۸/۵۱	جمع	۸۲	۱۰۰
جمع	۴۷	۱۰۰/۰۱			

با مقایسه با سایر گروه‌های مشاهده شده بهم جفت شدگی دندانها کمی زیاد در بعضی موارد و تمایل عمومی به خیلی زیاد بود. دندان ناقص در آمده در شش نفر (۶/۸۲ درصد) و رویهم افتادگی دندان در سه نفر (۳/۴۱ درصد) مشاهده شد. پنج مورد (۵/۷۰ درصد) دندان غیر منظم دیده شد.

وضع عضله‌ها

وضع عضلات بدن بطور کلی خوب بود اگر چه موارد آشکار کمی و سوء تغذیه دیده شد. کار و فعالیت یهودیها به پرورش عضله کمک میکند و موارد قریبی و چاقی در محله یهودیها وجود نداشت و این امر کاملاً عکس وضع فروشندگان و کسبه ایرانی در بازار است که در اواسط جوانی چاق میشوند. ریپلی مینویسد (۱۸۹۹ - ص ۳۸۲): «این قوم (یهودیها) از نظر مردم شناسی و بطور مشهور دارای سینه باریک و ریه کم ظرفیت هستند. در حال عادی محیط سینه يك فرد بالغ باید مساوی یا متجاوز از نیمی از قدش باشد ولی در مورد یهودیها هرگز باین اندازه نمیرسد.»

مردم‌شناسی جسمانی ایران-۳۶۱

وضع عضلات	تعداد	درصد	سلامتی	تعداد	درصد
بد	-	-	بد	-	-
متوسط	۱۱	۱۲/۶۴	متوسط	۱۰	۱۱/۴۹
خوب	۶۶	۷۵/۸۶	خوب	۷۷	۸۸/۵۱
خیلی خوب	۱۰	۱۱/۴۹	خیلی خوب	-	-
جمع	۸۷	۹۹/۹۹	جمع	۸۷	۱۰۰

وضع سلامتی و بهداشت یهودیها خوب است. مبارزه بقا و تعداد کثیر متوفیات اطفال از تعداد افراد ضعیف قبل از سن بلوغ می‌کاهد. شش نفر در این گروه (۶/۸۲ درصد) علامت بیماری آبله داشتند.

چندین مورد غیرعادی بیماری شناسی وجود داشت. فرد شماره ۳۵۲۴ شاید بعلمت بیماری فلج اطفال قادر بایستادن نبود. تکان زانو وجود نداشت و مردمک چشم او درست واکنش از خود بروز نمیداد. دکتر کندی عقیده داشت که این امر در اثر بیماری سفلیس نیست. فرد شماره ۳۵۲۹ که در اثر نقص غده های مربوطه رشد نکرده و کوتوله باقی مانده بود از سری حذف گردید. سر او خیلی بزرگ بود و استخوان ران او مبتلا به نرمی استخوان بود ولی بیماری ها چنین دردندان وجود نداشت. يك نوع نقص دودندان ثنایای بالا که در کسانیکه سفلیس بارت برده اند دیده میشود برای اولین بار توسط هاچینسن Hutchinson شرح داده شد و بنام او خوانده میشود. فرد شماره ۳۵۵۲ دارای دست و پا و صورت بزرگتر از حد عادی بود که در اثر نقص بعضی غده ها بوجود می‌آید.

فرد شماره ۳۴۹۳ (تصویر ۳۹ - شکل ۱ و ۲) که از سری حذف گردید دارای دمل شحمی و غده یا آماس بزرگ کیسه ای با اندازه يك تخم مرغ در سمت راست استخوان پس سر بود.

در بین یهودیها هیچگونه خال کوبی دیده نشد. بعضیها نه تنها حنا به موی سر خود میزنند بلکه روی ناخن‌ها نیز با حنا رنگ شده بود. فرد شماره ۳۴۹۰ (تصویر ۲۱ - و شکل ۳ و ۴) علت آنرا جشن ازدواج خود ذکر کرد و دیگری فرد شماره ۲۵۲۵ ناخن‌های خود را حنا زد، بود تا هج او قوی شود (مقایسه شود با نوشته فیلد - b ۱۹۳۵ - ص ۸۸ - ۴۴۰-۴۴۴).

تجزیه آماری

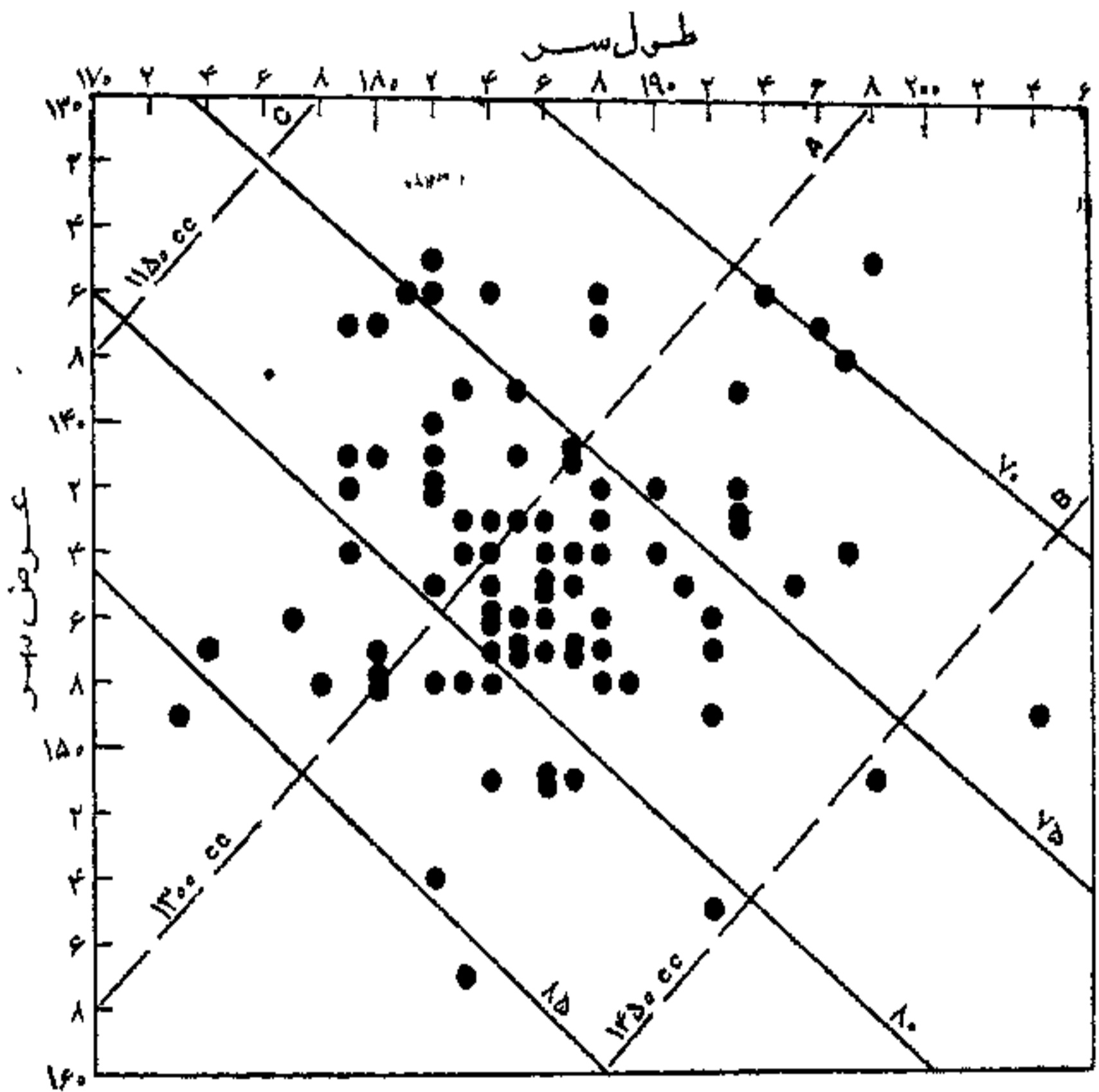
قد = پنجاه و هفت درصد یهودیهای اصفهان قد متوسط و تقریباً تعداد مساوی در ردیف قد کوتاه و قد بلند قرار میگیرند. (رجوع شود به ص ۳۰۹). اینک ۱۸ نفر (۲۱ درصد) این گروه بلند قد بودند باعث تعجب است زیرا طبق مشاهدات اینجانب تعداد کسانی که از حد اکثر طبقه متوسط بلند تر بودند خیلی کم بود.

میزان قد یعنی ۱۶۴/۹۴ از حد وسط قد همه این ناحیه کمتر است و قد در حال نشسته یعنی ۸۰/۸۴ تقریباً در پائین جدول قرار دارد. وقتی ارقام مربوطه طبق تقسیم بندی کیت جمع آوری شود جدول صفحه ۳۶۳ بدست میآید. این جدول نشان میدهد که فقط دو مرد (۲/۳۳ درصد) در طبقه قد بلند (۱۸۰۰-X) قرار دارند و در مورد هر کدام طول تنه و پا به تناسب مساوی است. سه نفر در کوتاهترین طبقه قرار گرفته اند و طول تنه اینها کوتاه بوده است. چهل و دو نفر (۴۸/۸۳ درصد) طول تنه متوسط و ۵۲ نفر (۶۰/۴۵ درصد) دارای قد متوسط هستند. ۳۲۰ نفر (۳۷/۲۰ درصد) تنه کوتاه دارند و ۳۱ نفر آنها (۴۶/۰۴ درصد) قد کوتاه میباشند اینها بنا بر این در حال نشسته و در حال ایستاده هر دو طبقه متوسط هستند و در هر دو اندازه ها متمایل به کوتاهی میباشند. شماره ۳۵۲۴ از سری حذف گردید.

تا آنجائی که میشد از روی لباس درک کرد نمو بدنی آنها متوسط میباشد. هیچگونه فرق مخصوصی در نقاط مختلف بدن بین آنها و افراد معمولی اروپائی مشاهده نشد. دست ها و پاها معمولاً خوش شکل و خیلی بزرگ نیست. فرد شماره ۳۴۸۲ (تصویر ۳۵ شکل ۴) در هر دست شش انگشت داشت. هیچگونه موارد غیر عادی دیگر مشاهده نشد. انگشت دست و پا بلند نبود ولی انگشت های پا در اثر پوشیدن کفش کلفت شده بود.

بررسی اندازه های سر و صورت اختلاف نسبتاً زیادی در مورد طول سر (۱۷۳-۲۰۵ - میانگین ۱۸۶/۰۶) و عرض سر (۱۳۵-۱۵۸ - میانگین ۱۴۴/۲۸) آشکار میسازد که ممکن است از اثر نقیصی باشد که از خوابانیدن اطفال در گهواره ارمنی حادث میشود (شکل ۷). دو نمونه بارز نقص طبیعی یا مصنوعی جمعاً دیده شد. فرد شماره ۳۴۶۴ که از سری حذف شده است و فرد شماره ۳۴۶۷ (تصویر ۳۵ - شکل ۳) پس سر و گردن صاف داشتند.

«شکل ۱۴ - طول و عرض و ظرفیت سر هشتاد و شش یهودی اصفهان»

طبقه بندی گروه طبق شاخص سر

جمع	۸-۸۵/۰	۸-۸۴.۹	۱-۷۵/۰-۷۹/۰	۱-۷۵/۰-۷۹/۰	سر
	تعداد	تعداد	تعداد	تعداد	تعداد
	%	%	%	%	سر
۳۹/۵۳	۲۴	۱/۱۶	۲۱	۵/۸۱	کوچک
۵۸/۱۳	۵۰	۱/۱۶	۲۹	۱۰/۴۶	متوسط
۲/۳۲	۲	-	۱	۱/۱۶	بزرگ
۹۹/۹۸	۸۶	۲/۳۲	۵۱	۱۷/۴۲	جمع

اندازه های سر = اندازه سراز کوچک تا متوسط و جمجمه مغز خوب پر است . وقتی شاخص اندازه سر (میانگین ۷۷/۴۳) را طبق اندازه سر به پنج دسته طبقه بندی کنیم جدول صفحه بعد بدست می آید .

این جدول دو یهودی سرم متوسط در طبقه خیلی سر دراز و دو نفر دارای سر بزرگ یکی در طبقه سرم متوسط و دیگری در طبقه سر دراز قرار میگیرند . پنجاه نفر (۵۸ درصد) دارای سر با اندازه متوسط و پنجاه و یک نفر دارای شاخص سر متوسط هستند . شاتزده نفر (۱۸/۶۰ درصد) دارای شاخص سر کوتاه هستند که نه نفر آنها دارای سرم متوسط و هفت نفر دارای سر کوچک میباشند . دو نفر دارای شاخص خیلی سر دراز و در طرف دیگر جدول دو نفر دارای شاخص خیلی سر کوتاه میباشند . در میان این افراد سه نفر دارای سر با اندازه متوسط و یک نفر دارای سر کوچک است .

بطور کلی این گروه یهودی دارای سرم متوسط تا کوچک و شاخص سرم متوسط (۵۹/۳۰ درصد) بودند و تعداد افراد بالا و زیر این گروه تقریباً متساوی است اگرچه طبق طبقه بندی هاروارد (ص ۳۷۹) تعداد سر دراز نسبتاً زیادتر است .

پیشانی که اغلب چین دار است خوب رشد کرده و شیار بالای حدقه چشم اغلب بعلت وجود استخوان زیاد در ناحیه بین دواپرو و ادامه آن در امتداد پشته بالای چشم برجسته بنظر میرسد . استخوان بیخ بینی معمولاً مشخص و قوس بینی از پایه آن شروع میشود . در قسمت پیشانی تنوع زیاد مشاهده میشود ولی پشته پیشانی هرگز با اندازه گروه بعلاوه دو برابر نمیرسد .

حد اکثر عرض سر (۱۴۴/۲۸) و حداقل قطر پیشانی (۱۱۱/۹۰) شایان توجه است زیرا از چهار گروهی که من مورد بررسی قرار دادم گروه یهودیها دارای عرضترین سرو باریکترین حد اقل قطر پیشانی میباشند . این امر کاملاً بر عکس وضع لرها است . جدول مربوط به یهودیها در صفحه بعد داده میشود .

مردم شناسی جسمانی ایران - ۳۶۷

حداقل قطر پیشانی

جمع	X-۱۲۰		۱۱۹-۱۱۰		۱۰۹-۱۰۰		۹۹-X		عمر
	تعداد	%	تعداد	%	تعداد	%	تعداد	%	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	۱۲۹-۱۲۰
۱۲/۶۵	۶۵	-	۱۱/۲۷	۱۰	۵/۸۸	۵	-	-	۱۳۹-۱۳۰
۷۲/۹۳	۹۳	۱/۱۷	۵۹/۲۶	۴۴	۲۰/۰۰	۱۷	-	-	۱۴۹-۱۴۰
۹/۴۱	۴۱	۲/۲۵	۷/۰۶	۶	-	-	-	-	X-۱۵۰
۹۹/۹۹	۹۹	۳/۵۲	۲۰/۵۹	۶۰	۲۵/۸۸	۲۲	-	-	جمع

در باریکترین طبقه هر يك از اندازه گیریهای فوق یهودی وجود نداشت در حالیکه هشت نفر (۹/۴۱ درصد) سر خیلی عریض (X-۱۵۰) داشتند فقط سه نفر دارای قطر پیشانی خیلی عریض (X-۱۲۰) بودند شصت و دو نفر یهودی (۷۲/۹۳ درصد) سر عریض و شصت نفر حداقل قطر پیشانی داشتند.

جای تعجب است که بیست و دو نفر (۲۵/۸۸ درصد) در گروه پیشانی باریک واقع شوند زیرا سرها حداکثر قطر خیلی عریض داشتند. بنظر میرسد که در ناحیه پیشانی چنانکه از اندازه حداقل قطر پیشانی معلوم میشود انقباض یا جمع شدگی وجود داشته باشد بخصوص در مورد رشد حداکثر عرض سر. افراد شماره ۳۵۶۵ و ۳۴۸۱ (تصویر ۲۲ - شکل ۱ و ۲) از سری حدی شدند.

اندازه های صورت = بهترین طرز مطالعه صورت مقایسه رابطه عرض و طول و بعداً طول مطلق و نسبی صورت است.

عرض استخوان گونه ها

جمع		X-۱۳۵		۱۲۴-۱۲۵		۱۲۴-X		
عدد	%	عدد	%	عدد	%	عدد	%	طول کلی صورت
۶	۷/۲۲	۱	۱/۲۰	۵	۶/۰۲	-	-	X-۱۱۴
۴۵	۵۴/۲۱	۱۷	۲۰/۴۸	۲۷	۳۲/۵۳	۱	۱/۲۰	۱۲۴-۱۱۵
۳۲	۳۸/۵۶	۱۸	۲۱/۶۹	۱۴	۱۶/۸۲	-	-	X-۱۲۵
۸۳	۹۹/۹۹	۳۶	۴۲/۳۷	۶	۷/۵۴	۱	۱/۲۰	جمع

طول کلی صورت (میانگین ۱۲۳/۴۵) و عرض استخوان گونه ها (میانگین ۱۳۴/۲۰) اختلاف فاحشی در هر دو اندازه ها نشان میدهد. این مطلب از حدود اندازه که در اولی بین ۱۱۵ و ۱۴۴ و دومی بین ۱۲۵ و ۱۴۲ میباشد نیز آشکار میشود. ولی فقط يك نفر (شماره ۳۵۴۷) در گروه صورت باریك (X-۱۲۴) است و شش نفر در گروه صورت کوتاه. چهل و شش نفر (۵۵/۴۲) از حیث عرض صورت متوسط و چهل و پنج نفر از لحاظ طول صورت در گروه متوسط قرار میگیرند. اگرچه میزان درصد افراد صورت عریض کمی زیادتر از افراد صورت دراز است تمایل قابل ملاحظه صورت کوچکی از جدول شاخص های کلی صورت در صفحه ۳۰۹ پیدا است. افراد شماره های ۳۴۸۱ (تصویر ۲۲ - شکل ۱ و ۲) و ۳۴۹۴ (تصویر ۳۶ و ۳۷) و ۳۴۹۵ (تصویر ۲۸ - شکل ۱ و ۲) و ۳۵۳۰ از سری حذف گردیدند.

طبق طبقه بندی سه گانه ۶۹/۸۸ درصد کوچک صورت و فقط چهار نفر یعنی ۴/۸۲ درصد از افراد بزرگ صورت میباشند.

طرح شکل صورت تقریباً مثلثی است که در اثر برجسته بودن نسبی گونه ها که اغلب با جانه پهن نسبت داده میشود بوجود آمده است. افرادی که عضلات فك سفلی آنها خوب نمو و رشد کرده صورت تقریباً مستطیلی شکل دارند. بطور کلی عرض زوایای فك کم است و حد متوسط ۸۶ نفر آنها ۱۰۷/۸۶ و حد آن بین

۹۴ و ۱۲۵ است .

چون اغلب افراد دارای ریش بودند مطالعه و بررسی چانه بطور دقیق میسر نشد . درموقع اندازه گیری ارتفاع صورت مشاهده شد که در بسیاری موارد چانه خوب نمو کرده و اغلب گوشه دار و پندرت رو بعقب رفته است اگرچه در مورد افراد جوانتر مانند فرد شماره ۳۴۷۵ (تصویر ۲۲ - شکل ۳ و ۴) نوع معمولی است . ماهیچه پس گردن نسبتاً برجسته بنظر میآید .

نسبت بین ارتفاع کلی صورت (۱۲۳/۴۵) و ارتفاع قسمت علیای صورت (۷۲/۴۰) در بررسی طبقه بندی نژادمدیترانه دارای اهمیت زیاد است زیرا تنوع و اختلاف در شاخص ها حاکی از اختلافات قابل توجه نژادی است . از این لحاظ گروه مورد بحث بدین طریق بنظر میرسد .

ارتفاع قسمت علیای صورت

۶۳-X		۶۹-۶۴		۷۵-۷۰		X-۷۶		جمع	
تعداد	٪	تعداد	٪	تعداد	٪	تعداد	٪	تعداد	٪
-	-	۹	۱/۱۹	-	-	-	-	۱	۱/۱۹
۱	۱/۱۹	۹۱	۹۲/۰۹	۸	۹/۵۲	۹	۱/۱۹	۲۱	۲۴/۹۹
۹	۱/۱۹	۷	۸/۳۳	۲۲	۲۳/۱۴	۱۲	۱۴/۲۹	۴۷	۵۵/۹۵
-	-	-	-	۲	۲/۳۸	۱۳	۱۵/۴۸	۱۵	۱۷/۸۶
۱	۲/۳۸	۱۹	۲۲/۶۱	۳۷	۴۴/۰۴	۲۶	۳۰/۹۶	۸۴	۹۹/۹۹

در مورد دو نفر قسمت علیای صورت کوتاهتر و فقط يك نفر ارتفاع کلی صورت کوتاه بود . در حالیکه ۳۰/۹۶ درصد گروه قسمت علیای صورت دراز داشتند فقط ۱۷/۸۶ درصد کلی صورتشان دراز بود . بطور کلی طول صورت متوسط باتمایل به کوتاهی است با وجود اینکه قسمت علیای صورت بین متوسط و دراز است . فقط نه نفر (۱۰/۷۱ درصد) از نوع صورت گوسفندی بودند . افراد شماره های ۳۴۹۴ (تصویر ۳۶ و ۳۷) و ۳۴۹۵ (تصویر ۲۸ شکل ۱ و ۲) و ۳۵۳۰ حذف گردیدند .

موارد افراد دارای فك جلوتر از قسمت علیای صورت در بین این گروه زیادتر از بین اروپائیان است اگرچه اندازه بینی ظاهر غیرمتعادل بصورت میدهد وقتی از پهلو بآن نظر شود. بینی که بزرگ و عقابی است بطور قابل ملاحظه باریك است. بیست و سه نفر (۶/۲۷ درصد) دارای بینی متوسط و فرد بینی پهن در بین آنها وجود نداشت. در نیمرخ بینی تنوع قابل ملاحظه مشاهده شد اگرچه تعدادی در حدود ۱۳/۴۷ درصد دارای بینی محدب هستند. پره بینی در اغلب موارد متمایل پائین است. در بسیاری موارد برگشتگی پره بینی در حال نیمرخ جدار بینی را آشکار میسازد. ازدیاد اندازه های بینی تا حدی مربوط به بالا رفتن سن است و میتوان آنرا تا میزانی با تغییرات رشد منطبق کرد.

طول بینی (۸۲/۵۳) و عرض بینی (۱۹/۳۴) شاخص ۸۶/۶۳ را بدست میدهد. در طبقه بندی افراد جدول زیر بدست میآید.

: عرض بینی

طول بینی	۲۹-۳۰		۳۰-۳۵		۳۶-۴۱		۴۲-۴۷		جمع
	تعداد	%	تعداد	%	تعداد	%	تعداد	%	
۴۹-۵۰	-	-	۱۱	۱۲/۹۴	۴	۴/۲۱	-	-	۱۷/۶۵
۵۰-۵۱	۲	۲/۲۵	۱۳	۱۳/۴۳	۱۸	۱۸/۱۸	۲	۲/۵۲	۲۵/۲۸
۵۱-۶۰	-	-	۲	۲/۲۵	۴	۴/۲۱	-	-	۷/۰۶
جمع	۲	۲/۲۵	۵۴	۶۳/۵۲	۲۶	۳۰/۶۰	۲	۲/۵۲	۸۵

همچنین دو نفر هستند که دارای بینی خیلی باریك دراز متوسط میباشند و شش نفر (۶/۷ درصد) دارای بینی دراز (۶۰-۳۰) و سه نفر دارای بینی پهن دراز متوسط میباشند. شصت و چهار نفر یهودیها (۲۸/۷۵ درصد) بینی دارای طول متوسط و پنجاه و چهار نفر (۵۲/۶۳ درصد) دارای بینی نسبتاً باریك میباشند. بطور کلی بینی بین متوسط و کوتاه و نسبتاً باریك تا نسبتاً عریض میباشد. شاخصها که طبق طبقه بندی هاروارد تهیه شده نشان میدهد که سه چهارم گروه دارای بینی کوچک هستند.

گوش آنها نسبتاً خوش ترکیب است و بطور عادی کنار سرقرار دارد ولی

مردم شناسی جسمانی ایران - ۳۷۱

گاهی لبه گوش افتاده که شاید در اثر استعمال يك نوع کلاه نمدی باشد . چنین بنظر میرسد که طول گوش با ازدیاد سن بطور قابل ملاحظه افزایش مییابد .
در بین گروهی که مورد مطالعه قرار گرفت هیچگونه عدم تناسب در صورت مشاهده نشد . گردن معمولاً معمولی و استوانه شکل بود . تمایل کلی بر گردن کوتاه بود تا بر گردن بلند .

در پایان این اطلاعات ارقامی و مشاهدات این مسئله پیش میآید که چگونه با کلمات خصوصیات قیافه و صورت را که یهودیهای اصفهان را از سه گروه دیگر که مورد بررسی قرار گرفتند مشخص میسازد شرح داد .

مثلاً کدام يك از این افراد را میتوان بدون تردید تشخیص داد که یهودی هستند ؟ وقتی خود را در بازار عمده اصفهان تصور میکنم بخوبی می بینم که این افراد در میان جمعیت میگذرند . ولی در چنان وضعی شناختن عناصر یهودی جمعیت آسانتر است زیرا ظاهر کلی و حرکات و طرز نگاه داشتن سر و صورت ممکن است باسانی نشان دهد که صاحب آن یهودی یا غیرمسلمان است .

اولین قدم آنست که عکس آن افرادی که بطور قطع یهودی بنظر میرسند انتخاب کنم . افراد زیر در این طبقه قرار میگیرند .

۳۴۷۵	تصویر	۲۲	شکل	۴۹۳	*۳۴۹۵	تصویر	۲۸	شکل	۲۹۱
*۳۴۷۶	«	۱۰	«	۴۹۳	*۳۴۹۶	«	۲۹	«	۴۹۳
«	«	۳۲	«	۲۹۱	۳۵۰۰	«	۲۱	«	۲۹۱
۳۴۷۷	«	۳۵	«	۳	۳۵۰۱	«	۳۲	«	۴۹۳
*۳۴۷۸	«	۲۸	«	۴۹۳	۳۵۰۲	«	۲۵	«	۴۹۳
۳۴۸۰	«	۳۳	«	۲۹۱	۳۵۰۳	«	۳۴	«	۴۹۳
*۳۴۸۱	«	۲۲	«	۲۹۱	۳۵۰۷	«	۲۴	«	۲۹۱
*۳۴۸۳	«	۳۴	«	۲۹۱	۳۵۰۸	«	۲۰	«	۲۹۱
۳۴۸۴	«	۳۵	«	۲۹۱	۳۵۱۷	«	۲۷	«	۴۹۳
۳۴۸۷	«	۳۰	«	۲۹۱	۳۵۲۱	«	۲۷	«	۲۹۱
+ ۳۴۹۴	«	۳۶ و ۳۷							

* افرادی که بیش از دیگران دارای خصوصیات یهودیهای اصفهان هستند .

+ افرادی که آقای جوزف کوهن بعنوان تیپ یهودی گروه انتخاب

کرده است .

قدم بعد تجزیه دلائل انتخاب این گروه افراد است . در بعضی موارد مثلاً فرد شماره ۳۴۷۶ (تصویر ۱۰ - شکل ۳ و ۴ و تصویر ۳۲ شکل ۱ و ۲) نیمرخ بدون قریدید نیمرخ یهودی است . شکل جمجمه بنظر نمیرسد اهمیت زیادی داشته باشد و عمده خصوصیات در ناحیه صورت واقع شده است . از سمت جلو بعضی از این خصوصیات عبارتند از : زاویه حدقه چشم - تمرکز استخوان در ناحیه بالای حدقه و شیار مربوطه در بالا - خمیدگی زیر گونه ها و بالاخره صورت بیضی شکل . طبق بررسی و تجزیه شاخص و اندازه های یک گروه منتخب بیست نفری یهودی چنین بنظر میرسد که اختلافات اندازه گیری با سری کلی تاحدی مربوط بسن باشد . میانگین سن آنها ۵۱ بود که ۱۱/۷۰ سال زیادتر از میانگین سن همه گروه میباشد . افراد منتخب دارای گوش درازتر و بینی بزرگتر میباشد که مربوط به کبر سن و تغییرات مربوط به پیری است . ولی باید در نظر داشت که سن گروه منتخب بین ۶۹ و ۳۰ در صورتیکه سن گروه کلی بین ۱۸ و ۷۰ بود . وقتی گروه بیست نفری منتخب را با کلیه افراد مقایسه میکنیم معلوم میشود که اختلافات زیر در اندازه های مختلف وجود دارد . گروه بیست نفری از لحاظ قد ۲/۱۹ کوتاهتر - طول بدنه ۱/۲۴ کوتاهتر - طول سر ۰/۲۴ درازتر و عرض سر ۰/۵۷ عریضتر - حد اقل قطر پیشانی ۱/۳۲ زیادتر - عرض استخوان گونه ها ۲/۵۵ زیادتر - عرض فك ۲/۳۶ عریضتر - طول کلی صورت ۳/۸۵ درازتر - قسمت علیای صورت ۲/۶۰ درازتر - طول بینی ۲/۰۸ زیادتر - عرض بینی ۲/۱۶ زیادتر - طول گوش ۰/۹۲ زیادتر و عرض گوش ۰/۳۹ باریکتر .

بطوریکه ملاحظه میشود بیست یهودی منتخب از لحاظ طول بدنه و پا کوتاهترند و از اندازه های سرفرق زیادی ندارند ولی صورت درازتر و عریضتر دارند و به تناسب طول صورت از عرض آن بیشتر افزایش یافته است . بینی آنها درازتر و پهن تر است .

احتمال میرود که در این گروه عنصر سر کوتاهی وجود داشته باشد که کمی قویتر از گروه کلی است . بطور کلی در میان نمونه ها و افراد منتخب خصوصیات مسلم یهودی آشکار است ولی نمیتوان گفت وجود ریش تاجچه حد باعث سوء تفاهم میشود . بهترین شرایط برای این نوع طبقه بندی اخذ نتیجه کلی سریع همه خصوصیات است و این عمل بوسیله نگاه فوری صورت میگردد و در مغز

مردم‌شناسی جسمانی ایران - ۳۷۳

مردم شناس معین میکند که آیا يك فرد متعلق بگروه مخصوصی است یا نه .
 در میان افرادی که دارای خصوصیات مخصوص یهودیها نبوده و در انتخاب
 اولین کنار گذاشته شدند اشخاص جوان هستند که بطور وضوح خصوصیات
 مخصوصی را بخوبی سالمندان نشان نمیدهند زیرا خصوصیات کودکی و جوانی
 در بین آنها کمتر اختلاف دارد تا در بین سالمندان . در بین جوانان بعضی دارای
 خصوصیات یهودی هستند و بعضی نیستند ، در مورد دسته اول احتیاجی به بحث
 نیست ولی سه نفر از افراد که بطور آشکار از نوع یهودی جدا هستند شایسته دقت
 وملاحظه مخصوصی است .

شماره ۳۵۰۶ (تصویر ۲۳ شکل ۳ و ۴) از نوع مدیترانه اولیه است که
 دارای صورت کوتاه و عریض و بینی مقعر میباشد .

شماره ۳۴۸۲ (تصویر ۳۵ - شکل ۴) سر خیلی بلند دارد و قیافه او بعضی
 خصوصیات مغولی را نشان میدهد که ریش صاف و تنك او آنرا تأیید مینماید .
 عرض قوس استخوانهای گونه ۱۳۹ و پهنای فکین ۱۱۵ است که مربوط به صورت
 دراز میشود بطوریکه طول کلی صورت ۱۲۹ میباشد ، شاخص سر ۷۸/۶ است و
 بامقایسه با سایر افراد گروه قد بلند است قد او ۱۶۹/۶ است در صورتیکه حد
 متوسط قد گروه ۱۶۴/۹۴ است در واقع میتوان او را یکی از ساکنین بخارا در
 ترکستان شوروی بحساب آورد .

شماره ۳۴۹۹ (تصویر ۱۰ - شکل ۲۱ و تصویر ۲۹ شکل ۲۱) را
 میتوان بایک فرد اروپائی شمالی اشتباه کرد . قد او کوتاه است (۱۵۹/۷) و
 گونه‌های متوسط دارد (۱۳۶) و عرض فکین باریک (۱۰۲) صورت او بعلت کمی
 قسمت سفلی باریک و شاخص تناسب سر او ۷۶/۲ است . شماره ۳۵۰۶ (تصویر
 ۲۳ شکل ۳ و ۴) نیز دارای قد کوتاه (۱۵۷/۶) و گونه متوسط (۱۳۱) و عرض
 فکین باریک (۱۰۲) و صورت خیلی کوچک میباشد بطوریکه طول کلی صورت
 ۱۱۳ و طول قسمت علیای صورت ۶۵ است و شاخص تناسب سر او ۷۴/۲ است .

بعضی دیگر از افرادی که از صورت حذف شدند در یکی از این سه طبقه
 یا مخلوطی از آنها قرار میگیرند ولی میتوان گفت که در بین این گروه یهودیهای
 اصفهان عده‌ای وجود دارند که صرف نظر از سن یا اختلافات جزئی نمیتوان آنها
 را از روی ملاحظه وتجزیه عکس یهودی طبقه بندی کرد . این مسئله علیرغم اینکه

بایک گروه مجزا که برحسب روایات در طی ۲۵۰۰ سال در يك منطقه كوچك زندگی کرده‌اند سروکار داریم غیرعادی نیست. با اینکه از يك نوع بخصوص نوع بخصوصی بوجود می‌آید باید بخاطر داشت اختلاط و امتزاج کروموسمها بدون شك باعث تنوع و گاهی افراد کاملاً خارج از نوع میشود. بدین ترتیب در يك گروه یا جمع ثابت اختلافات فردی زیاد در داخل گروه ممکن است تسولید شود حتی اگر خصوصیات خارجی بوسیله ازدواج با غیر داخل جمع نشده باشد درحالیکه ازدواج با غیر در اصفهان چه بصورت طبیعی چه بعلت تمایل شخصی یا زور که در نتیجه فرمان مبنی بر آزار و اذیت یهودیها صورت گرفته ممکن است واقع شده باشد.

درست‌طور بالا درباره افرادی که ظاهراً با نوع مخصوصی یهودی فرق دارند بحث مفصل شده است ولی باید بخاطر داشت که یهودیهای اصفهان بسیاری از خصوصیات جسمانی که آنها را از بقیه جمعیت شهر جدا میکند و در عین حال شبیه سایر گروههای یهودی آسیای جنوب غربی است حفظ کرده‌اند.

در کتاب اینجانب تحت عنوان (مردم شناسی عراق) که بزودی منتشر میشود اندازه گیری و مشاهدات درباره ۱۰۶ یهودی عراقی که در سال ۱۹۳۴ بعمل آمد داده شده است. قسمتی از این سری (۴۷) از قریه كوچك سندر بین دهوك و عمادیه در شمال عراق میباشد.

افرادی که از سری آماری حذف شده‌اند

۱ - فرد شماره ۳۴۷۴ متولد همدان اکباتانا باستان و اخمتای کتاب مقدس پایتخت ماد این شخص دارای نقص مصنوعی جمجمه و قسمت پس سر اوصاف شده بود. در مورد یهودیهای همدان طبق نوشته دوبو Dubeux این شهر در سال ۱۸۱۸ دارای ۹ هزار خانه و بین چهل تا پنجاه هزار جمعیت بود که ۶۰۰ خانوار آن یهودی بودند. در ایام اخیر تعداد یهودیهای همدان پنج هزار نفر تخمین زده میشود.

۲ - فرد شماره ۳۵۲۹ که شغل کلاهدوزی داشت کوتوله بود. سراو که مبتلا به بیماری پوستی بود بسیار بزرگ و نسبت بسایر اعضای بدن از تناسب خارج بود. اندازه های بدن او عبارت است از: قد ۱۱۸/۵ - قد در حال

مردم شناسی جسمانی ایران - ۲۲۵

نشسته ۷۹۰ - طول سر ۱۷۵ - عرض سر ۱۶۰ شاخص سر ۹۱/۴ .
۳ - فرد شماره ۳۵۷۱ متولد سقز در کردستان ایران . اگرچه این
پیر مرد يك نمونه عالی یهودی بخصوص از نیمرخ بنظر میآید بانوع یهودیهای
اصفهان فرق داشت . مثلاً شاخص تناسب سروی که ۸۹/۹ بود او را در طبقه خیلی
سر کوتاه قرار میداد . بدست آوردن اندازه های یهودیهای سقز بمنظور مقایسه
بسیار جالب توجه است .

۴ - فرد شماره ۳۵۷۲ متولد شیراز است وبهین جهت نمیتوان او را
در ردیف یهودیهای اصفهان قرار داد . موی ناحیه پیشانی حلقه حلقه بود .
۵ - افراد زیر از یهودیهای اصفهان که اندازه ها و مشاهدات مربوط به
آنها در مرحله اول گرفته شد از سری آماري بعلت کبر سن یعنی متجاوز از ۷۰
حذف شده اند . فرد شماره ۳۴۸۶ (تصویر ۳۹ - شکل ۳ و ۴) شماره ۳۴۹۳
(تصویر ۳۹ شکل ۱ و ۲) - شماره ۳۴۹۸ (تصویر ۳۸ شکل ۱ و ۲) - شماره
۳۵۱۵ (تصویر ۳۸ شکل ۳ و ۴) - شماره های ۳۵۵۰ - ۳۵۵۴ - ۶۰۳۵۶۰ و
۶ - فرد شماره ۳۵۱۰ نیز حذف گردید و عکسی از او گرفته نشده بود .

اندازه ها و شاخص های بیست نفر زیرودی اصفهانی

Coefficient of Variation/ Standard Deviation

C. V.	S. D.	میانگین	حد	تعداد	اندازه
$2/052 \pm 23/72$	$1/229 \pm 12/11$	$1/822 \pm 01/00$	$79-30$	20	سن
$1/422 \pm 2/944$	$1/688 \pm 2/422$	$1/977 \pm 162/70$	$170-102$	20	قد
$1/429 \pm 4/061$	$1/329 \pm 2/222$	$1/000 \pm 299/60$	$89-72$	20	قد در حال نشسته
$1/288 \pm 2/052$	$1/711 \pm 2/222$	$1/100 \pm 182/20$	$200-172$	20	طول سر
$1/222 \pm 2/429$	$1/328 \pm 2/222$	$1/044 \pm 144/80$	$100-128$	20	عرض سر
$1/288 \pm 2/058$	$1/322 \pm 2/922$	$1/400 \pm 112/22$	$120-100$	19	حد اقل قطر پیشانی
$1/400 \pm 2/229$	$1/000 \pm 0/100$	$1/788 \pm 122/70$	$144-120$	19	قطر استخوان دو گونه
$1/022 \pm 4/822$	$1/029 \pm 0/222$	$1/822 \pm 110/22$	$121-98$	19	قطر فکین
$1/062 \pm 4/929$	$1/711 \pm 2/220$	$1/101 \pm 122/20$	$144-110$	18	ارتفاع کلی صورت
$1/629 \pm 2/422$	$1/022 \pm 4/820$	$1/722 \pm 70/100$	$84-60$	20	ارتفاع قسمت علیای صورت
$1/700 \pm 2/058$	$1/329 \pm 2/228$	$1/062 \pm 00/90$	$67-48$	20	ارتفاع بینی
$1/222 \pm 11/000$	$1/400 \pm 4/220$	$1/622 \pm 222/20$	$48-31$	20	عرض بینی
$1/944 \pm 8/821$	$1/062 \pm 0/228$	$1/800 \pm 09/90$	$71-48$	20	طول گوش
$1/102 \pm 9/922$	$1/322 \pm 2/051$	$1/022 \pm 20/40$	$42-29$	20	عرض گوش

شاخص ها

C. V.	S. D.	میانگین	حد	تعداد	اندازه
$0.149 \pm 4/50$	$0.124 \pm 2/22$	$0.133 \pm 48/110$	53-44	20	ارتفاع نشسته نسبی
$0.143 \pm 4/54$	$0.134 \pm 3/51$	$0.148 \pm 78/100$	88-71	20	سر
$0.128 \pm 2/58$	$0.122 \pm 2/101$	$0.131 \pm 77/189$	83-72	19	پیشانی و استخوان آهیانه
$0.140 \pm 3/76$	$0.133 \pm 3/104$	$0.147 \pm 82/98$	91-76	19	گونه و پیشانی
$0.171 \pm 7/30$	$0.155 \pm 4/90$	$0.178 \pm 81/49$	86-72	18	گونه و فک سفلی
$0.152 \pm 4/47$	$0.147 \pm 4/100$	$0.177 \pm 90/110$	104-85	17	کل صورت
$0.149 \pm 4/40$	$0.127 \pm 2/43$	$0.138 \pm 54/59$	70-47	19	قسمت علیای صورت
$0.140 \pm 13/13$	$0.191 \pm 8/52$	$0.128 \pm 74/90$	83-52	20	بینی
$0.141 \pm 13/20$	$0.184 \pm 7/92$	$0.119 \pm 59/90$	76-45	20	گوش

اندازه ها و شاخص های زیست‌دیرهای اصفهانی

اندازه‌ها

$0.100 \pm 39/03$	$0.176 \pm 14/90$	$0.108 \pm 39/30$	70-18	87	سن
$0.120 \pm 3/82$	$0.132 \pm 2/30$	$0.147 \pm 164/94$	184-152	86	قد
$0.123 \pm 4/40$	$0.118 \pm 3/70$	$0.127 \pm 80/84$	92-72	87	قد در حال نشسته
$0.110 \pm 2/93$	$0.128 \pm 5/47$	$0.139 \pm 187/06$	205-173	87	طول سر

C. V.	I. D.	میانگین	حد	تعداد	اندازه
۱۷۷± ۳/۲۴	۲۴± ۴/۶۸	۳۴± ۱۴۴/۲۸	۵۸-۱۳۵	۸۶	عرض سر
۱۹± ۳/۶۱	۲۱± ۴/۰۴	۲۹± ۱۱۱/۹۰	۲۴-۱۰۱	۸۶	حد اقل قطر پیشانی
۲۰± ۳/۸۰	۲۶± ۵/۱۰	۳۷± ۱۳۴/۲۰	۴۹-۱۲۰	۸۶	قطر دو گونه
۲۵± ۴/۸۶	۲۷± ۵/۲۴	۳۸± ۱۰۷/۸۶	۱۲۵-۹۴	۸۶	قطر فکین
۲۸± ۵/۲۹	۳۵± ۶/۶۵	۴۹± ۱۲۳/۴۵	۴۴-۱۰۵	۸۴	طول کل صورت
۲۸± ۶/۸۴	۲۰± ۴/۹۵	۳۶± ۷۲/۴۰	۸۴-۶۰	۸۷	طول قسمت علیای صورت
۴۳± ۸/۴۰	۲۳± ۴/۵۲	۳۳± ۵۳/۸۲	۶۷-۴۰	۸۶	طول بینی
۵۴± ۱۰/۵۳	۱۹± ۳/۶۰	۲۶± ۳۴/۱۹	۴۸-۲۸	۸۶	عرض بینی
۴۸± ۹/۲۹	۲۸± ۵/۴۸	۴۰± ۵۸/۹۸	۷۵-۴۴	۸۶	طول گوش
۵۳± ۱۰/۳۱	۱۹± ۳/۶۹	۲۷± ۳۵/۷۹	۴۳-۲۶	۸۷	عرض گوش
					شاخص ها
۱۵± ۲/۸۹	۱۰۷± ۱/۴۲	۱۰± ۴۹/۲۰	۵۳-۴۴	۸۶	قد نسبی در حال نشسته
۲۴± ۴/۶۵	۱۹± ۳/۶۰	۲۶± ۷۷/۴۳	۸۶-۶۸	۸۶	سر
۲۱± ۴/۰۵	۱۶± ۳/۱۵	۲۳± ۷۷/۷۷	۸۹-۷۲	۸۵	پیشانی و آهیانه
۲۰± ۳/۸۶	۱۷± ۳/۲۴	۲۴± ۸۴/۰۲	۹۵-۷۶	۸۶	گونه و پیشانی
۲۲± ۴/۲۷	۱۸± ۳/۴۵	۲۵± ۸۰/۷۷	۹۲-۷۲	۸۵	گونه و فک
۲۰± ۵/۶۹	۲۷± ۵/۲۵	۳۹± ۹۲/۳۰	۱۰۹-۸۰	۸۳	کل صورت
۲۷± ۷/۱۰	۲۰± ۲/۸۵	۲۸± ۵۴/۱۱	۶۳-۴۳	۸۶	قسمت علیای صورت
۲۲± ۱۲/۰۳	۴۰± ۷/۶۸	۵۶± ۶۳/۸۶	۸۳-۴۸	۸۵	بینی
۵۹± ۱۱/۵۱	۳۶± ۷/۰۳	۵۱± ۶۱/۱۴	۸۴-۴۵	۸۶	گوش

مردم‌شناسی جسمانی ایران-۳۷۹

ارقام اندازه گیری گروه بیست نفر یهودی منتخب را بر اساس تجزیه تصویری مورد بررسی قرار دادیم برای مقایسه مستقیم اندازه ها و شاخص‌های این گروه منتخب و افراد کلیه سری یهودیهای اصفهان در بالا داده شده است. اکنون باید کلیه افراد یهودیهای اصفهان را طبق سیستم طبقه بندی هاروارد از حیث قد و شاخص تناسب سر و شاخص کل صورت و شاخص بینی گروه بندی کنیم:

قد				
کوتاه	متوسط	بلند	جمع	
$(160/5 - X)$	$(169/4 - 160/6)$	$(X - 169/5)$		
۱۹	۴۹	۱۸	۸۶	تعداد
۲۲/۰۹	۵۶/۹۸	۲۰/۹۳	۱۰۰/۰۰	درصد
شاخص سر				
سره‌راز	سر متوسط	سر کوتاه	جمع	
$(76/5 - X)$	$(82/5 - 76/6)$	$(X - 82/6)$		
۳۲	۴۹	۵	۸۶	تعداد
۳۷/۲۱	۵۶/۹۸	۵/۸۱	۱۰۰/۰۰	درصد
شاخص کل صورت				
پین صورت	متوسط صورت	باریک صورت	جمع	
$(84/5 - X)$	$(89/4 - 84/6)$	$(X - 89/5)$		
۴	۲۱	۵۸	۸۳	تعداد
۴/۸۲	۲۵/۳۰	۶۹/۸۸	۱۰۰/۰۰	درصد
شاخص بینی				
باریک بینی	متوسط بینی	پین بینی	جمع	
$(67/4 - X)$	$(83/4 - 67/5)$	$(X - 83/5)$		
۶۲	۲۳	—	۸۵	تعداد
۷۲/۹۴	۲۷/۰۶	—	۱۰۰/۰۰	درصد

از جدولهای فوق مشاهده میشود که یهودیهای اصفهان از حیث قد متوسط و تعداد نسبی افراد از لحاظ بلندی و کوتاهی و تناسب سر از متوسط تادراز و صورت باریک و بینی باریک تقریباً متساوی است برای تسهیل کار آن عده از علمای مردم شناسی که مایلند از روی ارقام من محاسبه ها و تناسب و ارتباط دیگری بدست آورند ارقام و اندازه های اولیه جدول بندی شده است بطوریکه اندازه ها و شاخص ها در صفحات مقابل هم قرار گرفته است.

در همه جدولها اندازه ها و شاخص هائیکه با علامت ستاره مشخص شده از جدول حذف شده است.

اندازه هـ

عرض لبه	طول بندی	طول قسمت علیای صورت	طول صورت	عرض فکین	عرض دو سومه	محد اقل قطر پیشانی	عرض سر	طول بین برآمدگی پیشانی و پس سر	قد نشسته	قد	سن	شماره
۳۳	۵۵	۶۴	۱۱۶	۱۱۵	۱۳۴	۱۱۰	۱۴۷	۱۶۷	۸۴۳	۱۶۹/۳	۵۰	۳۴۷۴*
۳۳	۵۹	۷۳	۱۲۷	۱۹	۱۴۲	۱۱۶	۱۴۵	۱۸۲	۷۵۲	۱۶۹/۵	۳۸	۳۴۷۵
۳۵	۵۵	۷۷	۱۳۱	۱۳	۱۳۵	۱۱۵	۱۴۲	۱۸۲	۷۶۷	۱۶۳/۰	۵۵	۳۴۷۶
۳۵	۵۵	۷۸	۱۲۵	۱۰	۱۳۵	۱۰۹	۱۴۹	۱۷۳	۸۰۶	۱۵۲/۱	۶۰	۳۴۷۷
۳۶	۵۵	۷۹	۱۳۲	۱۵	۱۳۴	۱۱۳	۱۳۹	۱۸۵	۷۹۷	۱۶۳/۰	۵۰	۳۴۷۸
۳۸	۵۹	۶۶	۱۲۵	۰۶	۱۴۶	۱۱۶	۱۵۷	۱۸۳	۸۲۲	۱۷۲/۰	۶۰	۳۴۷۹
۳۶	۵۸	۷۸	۱۳۳	۱۶	۱۳۶	۱۱	۱۴۵	۱۹۱	۸۷۰	۶۹/۲	۶۰	۳۴۸۰
۳۳	۵۹	۷۸	۱۲۱	۰۰	۱۲۵	۰۰	۱۴۴	۱۸۷	۷۶۰	۱۵۷/۲	۳۷	۳۴۸۱
۴۰	۵۴	۷۵	۱۲۹	۰	۱۳۹	۶	۱۴۷	۱۸۷	۸۲۰	۶۷/۶	۵۱	۳۴۸۲
۳۴	۵۹	۷۶	۱۳۳	۳	۱۴۱	۱۴	۱۴۷	۱۸۸	۸۱۰	۶۹/۶	۶۵	۳۴۸۳
۴۴	۵۳	۷۰	۱۲۴	۷	۴۰	۳	۱۴۳	۱۸۴	۸۰۴	۶۱/۱	۶۸	۳۴۸۴
۴۰	۵۴	۷۶	۱۲۴	۳	۳۸	۰	۱۴۱	۱۸۲	۸۱۳	۶۵/۲	۵۲	۳۴۸۵
۳۶	۵۰	۶۱	۱۱۳	۴	۳۵	۳	۱۴۱	۱۷۸	۷۶۶	۵۸/۵	۸۰	۳۴۸۶*
۳۶	۶۰	۸۳	۱۳۹		۴۱	۸	۱۴۷	۸۷	۷۸۰	۵۴/۴	۵۲	۳۴۸۷

شاخص‌ها

گوته و پیشانی	گوانو فکین	گوش	پیشی	فسمت علیای صورت	صورت	پیشانی و آهیمانه	ف نشی نسبی	عرض گوش	طول گوش	
۸۲/۱	۸۵/۸	۶۰/۷	۶۰/۱۰	۴۷/۱	۸۶/۶	۷۴/۸	۴۹/۹	۳۷	۶۱	۳۴۷۴*
۸۱/۷	۸۳/۸	۶۴/۸	۵۴/۲	۵۱/۴	۸۹/۴	۸۰/۱۰	۴۴/۴	۳۵	۵۴	۳۴۷۵
۸۵/۲	۸۳/۷	۵۸/۷	۶۲/۶	۵۷/۰	۹۷/۰	۸۱/۱۰	۴۷/۱۰	۳۴	۵۸	۳۴۷۶
۸۰/۷	۸۱/۵	۵۶/۵	۶۳/۶	۵۷/۸	۹۲/۶	۷۳/۲	۵۳/۱۰	۳۵	۶۲	۳۴۷۷
۸۴/۳	۸۵/۸	۵۵/۷	۶۵/۵	۵۸/۹	۹۸/۵	۸۱/۳	۴۸/۹	۳۴	۶۱	۳۴۷۸
۷۹/۵	۷۲/۶	۵۳/۳	۶۴/۴	۴۵/۲	۸۵/۶	۷۲/۹	۴۷/۸	۴۰	۷۵	۳۴۷۹
۸۳/۸	۸۵/۳	۵۵/۹	۶۲/۱	۵۷/۴	۹۷/۸	۷۸/۶	۵۱/۴	۳۸	۶۸	۳۴۸۰
...	...	۶۸/۸	۵۵/۹	...	...	۸۶/۸	۴۸/۳	۳۳	۴۸	۳۴۸۱
۸۳/۵	۸۲/۷	۶۵/۶	۷۴/۱	۵۴/۰	۹۲/۸	۷۸/۹	۴۸/۹	۴۲	۶۴	۳۴۸۲
۸۰/۹	۷۳/۱	۶۹/۴	۵۷/۶	۵۴/۹	۹۴/۳	۷۸/۲	۴۷/۸	۴۳	۶۲	۳۴۸۳
۸۰/۷	۷۶/۴	۵۱/۵	۸۲/۰	۵۰/۰	۸۸/۶	۷۹/۰	۴۸/۹	۳۶	۷۰	۳۴۸۴
۷۹/۷	۸۱/۹	۶۱/۴	۷۴/۱	۵۵/۱	۸۹/۹	۷۸/۰	۴۹/۲	۴۳	۷۰	۳۴۸۵
۸۳/۷	۷۷/۰	۵۱/۵	۷۲/۰	۴۵/۲	۸۳/۷	۸۰/۱۱	۴۸/۴	۳۲	۶۲	۳۴۸۶*
۸۳/۷	۸۰/۱	۵۷/۴	۶۰/۰	۵۸/۹	۹۸/۶	۸۰/۳	۵۰/۵	۳۵	۶۱	۳۴۸۷

اندازه‌ها

عرض پیشی	طول پیشی	طول قسمت علیای صورت	طول صورت	عرض فکین	عرض دو سومه	مداقل قطر پیشانی	عرض سر	طول بین برآمدگی پیشانی و پس سر	قد نشسته	قد	سن	شماره
۳۳	۵۸	۷۶	۱۲۳	۶	۱۳۸	۱۱۶	۴۸	۱۸۳	۸۱۷	۶۴/۰	۵۳	۳۴۸۸
۳۶	۵۲	۷۱	۱۲۸	۸	۱۳۲	۱۰۸	۴۷	۱۸۵	۸۱۴	۶۴/۵	۴۵	۳۴۸۹
۳۰	۵۳	۷۱	۱۲۲	۷	۱۳۶	۱۱۶	۴۴	۱۸۴	۷۹۸	۶۰/۱	۳۶	۳۴۹۰
۳۲	۵۷	۷۶	۱۳۲	۶	۱۳۲	۱۱۵	۴۴	۱۸۳	۷۹۰	۶۴/۰	۵۵	۳۴۹۱
۳۲	۵۳	۸۳	۱۳۴	۵	۱۳۷	۱۰۸	۳۹	۱۹۳	۸۳۰	۶۹/۰	۴۵	۳۴۹۲
۳۸	۵۵	۷۳	۱۲۵	۰	۱۳۰	۱۰۵	۴۷	۱۸۳	۷۷۳	۱۵۰/۳	۸۰	۳۴۹۳
۳۲	۶۰	۷۹	۰۰۰	۶	۱۴۲	۱۱۱	۴۸	۱۸۰	۸۴۴	۶۴/۱	۶۵	۳۴۹۴
۴۳	۵۵	۶۴	۰۰۰	۵	۱۳۳	۱۰۸	۴۳	۱۹۳	۷۷۷	۶۱/۲	۴۹	۳۴۹۵
۳۴	۵۳	۷۷	۱۲۷	۸	۱۴۳	۱۱۸	۵۵	۱۹۲	۸۱۷	۶۷/۵	۵۰	۳۴۹۶
۳۲	۵۶	۷۳	۱۲۷	۵	۱۴۵	۱۱۵	۴۵	۱۸۴	۸۲۲	۶۴/۸	۳۲	۳۴۹۷
۴۳	۶۱	۷۳	۱۲۹	۸	۱۳۹	۱۱۵	۴۶	۱۷۷	۷۶۵	۶۳/۵	۷۲	۳۴۹۸
۰۰	۵۴	۷۸	۱۱۹	۲	۱۳۶	۱۱۱	۴۱	۱۸۵	۷۶۲	۵۹/۷	۵۰	۳۴۹۹
۳۷	۵۹	۶۷	۱۲۴	۱	۱۴۰	۱۱۵	۴۹	۱۹۲	۸۴۲	۶۵/۲	۳۵	۳۵۰۰

شاخص ها

سجود و پیشانی	فکین	گوش	بینی	علیای صورت	صورت	پیشانی و آهیانه	تناسب سر	قد نشسته	عرض گوش	طول گوش	
۸۴/۱	۷۶/۸	۴۶/۲	۵۶/۱	۵۵/۱	۸۹/۱	۷۸/۴	۸۰/۹	۴۹/۷	۳۰	۶۵	۳۴۸۸
۸۱/۸	۸۱/۸	۴۸/۳	۶۹/۱	۵۳/۸	۹۷/۰	۷۳/۵	۷۹/۵	۴۹/۴	۲۸	۵۸	۳۴۸۹
۸۵/۳	۷۸/۷	۶۶/۰	۵۶/۶	۵۲/۲	۸۹/۷	۸۰/۶	۷۸/۳	۴۹/۸	۳۳	۵۰	۳۴۹۰
۸۷/۱	۸۰/۳	۵۶/۷	۵۶/۱	۵۷/۶	۱۰۰/۰	۷۹/۹	۷۸/۷	۴۸/۲	۳۴	۶۰	۳۴۹۱
۷۸/۸	۷۶/۶	۶۳/۳	۶۰/۴	۶۰/۶	۹۷/۸	۷۷/۷	۷۲/۰	۴۹/۱	۳۸	۶۰	۳۴۹۲
۷۰/۸	۷۶/۹	۵۵/۷	۴۹/۱	۵۶/۲	۹۶/۲	۷۱/۴	۸۰/۳	۵۱/۴	۳۹	۷۰	۳۴۹۳
۷۸/۲	۸۱/۷	۵۶/۷	۵۳/۳	۶/۵	۸۱/۷	۷۵/۰	۸۲/۲	۵۱/۴	۳۴	۶۰	۳۴۹۴
۸۱/۲	۸۶/۵	۶۶/۷	۷۸/۲	۴۸/۱	۶۱/۹	۷۵/۵	۷۴/۱	۴۸/۲	۴۰	۶۰	۳۴۹۵
۸۲/۵	۷۵/۵	۵۹/۶	۶۳/۲	۷۳/۸	۷/۸/۸	۷۶/۱	۷۰/۷	۴۸/۸	۳۱	۵۲	۳۴۹۶
۸۵/۲	۷۷/۸	۵۲/۵	۵۷/۱	۵۵/۱	۱/۳/۱	۷۹/۳	۷۸/۸	۴۹/۹	۳۷	۶۱	۳۴۹۷
۸۲/۷	۷۷/۷	۶۰/۶	۵۲/۱	۵۲/۱	۹۲/۸	۷۸/۶	۵۲/۵	۴۶/۸	۴۰	۶۶	۳۴۹۸
۸۱/۶	۷۵/۰	۶۰/۷	۵۷/۱	۵۷/۱	۸۷/۵	۷۸/۷	۸۶/۲	۴۷/۷	۳۷	۶۱	۳۴۹۹
۸۱/۱	۴۶/۴	۵۹/۵	۶	۷۴/۱		۷۷/۲	۷۷/۶	۱/۸/۱	۱۳	۵۹	۳۵۰

اندازه‌ها

عرض بیشی	طول بیشی	طول گنمت علیای صورت	طول صورت	عرض فکین	عرض دو گونه	مداقل قطر پیشانی	عرض سر	طول بین برآمدگی پیشانی و پس سر	قد	شما		
۳۹	۵۴	۷۳	۱۲۴	۱۱۳	۱۳۲	۱۱۵	۱۴۶	۱۸۴	۸۰۳	۱۶۱	۶۰	۳۵۰۱
۴۱	۵۲	۷۱	۱۲۰	۱۰۷	۱۲۹	۱۱۰	۱۴۶	۱۷۷	۷۹۰	۱۵۲/۷	۴۲	۳۵۰۲
۴۶	۵۹	۸۲	۱۴۱	۱۱۳	۱۳۹	۱۱۵	۱۴۹	۲۰۴	۸۳۲	۱۶۶/۴	۶۵	۳۵۰۳
۴۱	۴۷	۶۳	۱۲۱	۱۰۷	۳۸	۱۰۹	۱۴۱	۱۸۲	۸۲۶	۱۶۵/۰	۴۳	۳۵۰۴
۳۳	۴۵	۶۲	۱۱۰	۱۰۷	۳۰	۱۰۶	۱۴۳	۱۸۵	۸۳۱	۱۶۴/۱	۲۶	۳۵۰۵
۳۶	۴۵	۶۵	۱۱۳	۱۰۲	۳۱	۱۱۳	۱۳۵	۱۸۲	۷۷۶	۱۵۷/۶	۳۸	۳۵۰۶
۳۷	۴۸	۷۰	۱۲۲	۱۰۵	۳۱	۱۰۹	۱۴۲	۱۸۸	۷۴۰	۱۵۲/۲	۴۰	۳۵۰۷
۴۱	۵۵	۷۶	۱۲۱	۱۱۱	۳۵	۱۱۰	۱۴۲	۱۹۰	۷۹۲	۱۶۱/۸	۳۳	۳۵۰۸
۳۲	۵۰	۷۰	۱۲۲	۱۰۴	۳۰	۱۱۰	۱۴۱	۱۷۹	۸۰۸	۱۶۷/۹	۳۶	۳۵۰۹
۳۲	۵۵	۷۵	۱۲۴	۱۰۲	۳۵	۱۰۸	۱۳۸	۱۸۱	۷۴۰	۱۵۴/۲	۳۴	۳۵۱۰
۳۲	۵۴	۷۴	۱۲۲	۱۰۴	۳۷	۱۱۰	۱۴۸	۱۸۴	۷۹۷	۵۹/۷	۴۰	۳۵۱۱
۳۰	۴۶	۶۹	۱۲۰	۹۴	۳۶	۱۰۷	۱۳۶	۱۸۲	۸۴۴	۶۱/۴	۳۴	۳۵۱۲
۳۸	۵۵	۷۲	۱۲۷	۱۰۸	۳۱	۱۰۷	۱۴۴	۱۹۷	۸۰۴	۶۷/	۲۲	۳۵۱۳

شاخص‌ها

گوشه و پیشانی	گوشه و فنکین	پیشانی	علیای صورت	صورت	پیشانی و آهیانه	تناسب سر	قد استه	عرض گوش	طول گوش	
۸۷/۱	۸۵/۶	۴۸۳	۷۲/۲	۵۵/۳	۹۳/۹	۷۸/۸	۶۹/	۲۹	۶۰	۳۵
۸۵/۳	۸۳/۰	۴۶/۰	۵۹/۶	۵۵/۰	۹۳/۰	۷۵/۳	۸۲/۰	۲۹	۶۳	۳۵
۸۲/۷	۸۱/۳	۵۹/۰	۷۸/۰	۵۹/۰	۰۱،	۷۷/۲	۷۳/	۳۶	۶۱	۳۵
۷۹/۰	۷۷/۵	۶۵/۶	۶۵/۹	۴۵/۷	۸۷،۷	۷۷/۳	۷۵/:	۴۰	۶۱	۳۵
۸۱/۵	۸۲/۳	۵۵/۰	۸۳/۳	۴۷/۷	۸۴،۶	۷۴/۱	۷۷/۱	۳۳	۶۰	۳۵
۸۶/۳	۷۷/۹	۶۸/۰	۸۰/۰	۴۹/۶	۸۶،۳	۸۲/۷	۷۴/۱	۳۵	۵۶	۳۵
۸۴/۳	۸۰/۲	۷۲/۹	۳/۴	۵۳/۴	۷۳،۱	۷۶/۸	۷۵/:	۳۵	۵۸	۳۵
۸۱/۵	۸۲/۲	۵۸/۶	۳/۴	۵۶/۳	۸۹،۶	۷۷/۵	۷۴/۱	۳۴	۵۸	۳۵
۸۴/۶	۸۰/۰	۶۳/۲	۴۴/۰	۵۳/۱	۹۳،	۷۸/۰	۷۸/۱	۳۶	۵۷	۳۵
۸۶/۴	۸۱/۶	۵/۱۵	۸/۲	۶۰/۰	۹۶،	۷۸/۳	۷۶/۱	۳۵	۵۶	۳۵
۸۶/۳	۸۱/۹	۵۹/۳	۵۹/۳	۵۸/۳	۹۶،	۷۴/۳	۸۰/:	۳۲	۵۴	۳۵
۸۴/۹	۷۴/۶	۶۳/۰	۸/۲	۷/۸	۹۵،	۷۸/۷	۷۴/۱	۳۴	۵۳	۳۵
۸۱/۷	۸۲/۴	۶۰/۷	۱/۹	۵۵/۰	۹۷،	۸/۳	۷۳/۱	۳۴	۵۶	۳۵

شاخص‌ها

گروه و پیشانی	گروه و فکین	عرض	پیشی	قسمت علیای صورت	رت	پیشانی و آه پناه	تناسب سر	قد نسبته نسبی	عرض گوش	طول گوش	
۸۸/۵	۷۶/۲	۶۴/۹	۵۶/۱	۵۱/۵	۹۳،	۷۸/۲	۸۱/۷	۵۱/۰	۳۷	۵۷	۳۵۱۴
۸۳/۶	۸۳/۸	۶۸/۳	۷۴/۱	۵۳/۰	۸۸/۸	۷۰/۴	۸۴/۱	۴۹/۴	۴۱	۶۰	۳۵۱۵*
۸۰/۸	۷۸/۵	۶۸/۴	۵۰/۱	۵۸/۸	۹۲/۳	۷۲/۴	۷۷/۵	۴۹/۰	۳۹	۵۷	۳۵۱۶
۸۲/۵	۷۵/۹	۶۵/۰	۵۳/۱	۵۹/۹	۹۴/۹	۷۹/۰	۷۸/۱	۴۷/۳	۳۹	۶۰	۳۵۱۷
۸۵/۶	۷۵/۰	۵۰/۰	۵۸/۱	۵۳/۰	۹۲/۴	۷۸/۵	۷۶/۶	۴۸/۵	۳۰	۶۰	۳۵۱۸
۸۱/۱	۷۷/۵	۷۲/۴	۶۵/۱	۵۶/۶	۹۹/۲	۷۳/۹	۷۸/۰	۴۹/۱	۴۲	۵۸	۳۵۱۹
۸۵/۱	۸۲/۲	۷۱/۴	۵۹/۱	۵۸/۱	۹۷/۷	۸۰/۳	۶۹/۹	۴۹/۲	۴۰	۵۶	۳۵۲۰
۸۷/۱	۸۴/۴	۵۶/۱	۷۱/۱	۵۶/۳	۹۲/۲	۸۰/۰	۷۶/۹	۴۵/۳	۳۷	۶۶	۳۵۲۱
۸۳،	۷۸/۵	۶۱/۷	۷۱/۱	۵۰/۰	۸۸/۵	۷۶/۶	۷۸/۳	۴۹/۳	۳۷	۶۰	۳۵۲۲
۸۵/۱	۸۳/۷	۵۶/۹	۷۵/۱	۵۱/۹	۹۲/۶	۷۸/۹	۷۶/۶	۴۹/۷	۳۷	۶۵	۳۵۲۳
۸۳،	۸۱/۳	۶۵/۵	۵۷/۱	۵۲/۲	۸۲/۶	۷۶/۲	۷۹/۰	.....	۳۶	۵۵	۳۵۲۴
۸۶،	۷۹/۸	۵۶/۵	۶۱/۱	۵۶/۶	۹۳/۰	۸۲/۲	۶۸/۲	۴۹/۴	۳۵	۶۲	۳۵۲۵
۹۲	۷۹/۲	۵۸/۵	۷۵/۱	۵۳/۶	۸۶/۴	۷۹/۳	۷۸/۰	۵۱/۰	۳۱	۵۳	۳۵۲۶
۸۴	۷۹/۴	۵۶/۳	۵۶/۱	۵۸/۰	۲/۳	۸۱/۶	۷۲/۳	۴۵/۷	۴۰		۳۵۲۷

اندازه‌ها

عرض بینی	طول بینی	طول قسمت علیای صورت	طول صورت	عرض فکین	عرض دوگونه	حداقل قطر پیشانی	عرض سر	طول بین برآمدگی پیشانی و پس سر	قد نشسته	قد	سن	شماره
۲۷	۶۳	۷۳	۱۲۸	۱۲۲	۱۳۷	۱۱۵	۱۴۴	۱۹۰	۷۹۰	۱۵۷/۵	۳۱	۳۵۲۸
۳۰	۴۰	۵۳	۱۰۳	۱۰۰	۱۲۸	۱۱۵	۱۶۰	۱۷۵	۷۹۰	۱۱۸/۵	۲۰	۳۵۲۹*
۳۱	۵۶	۶۸	۰۰۰	۱۱۲	۱۳۸	۱۱۱	۱۴۸	۱۸۹	۸۰۲	۱۶۲/۴	۲۱	۳۵۳۰
۳۲	۵۴	۶۷	۱۱۶	۱۰۶	۱۳۲	۱۱۰	۱۵۱	۱۸۶	۸۵۶	۱۶۸/۶	۰۰	۳۵۳۱
۳۳	۵۳	۷۳	۱۲۱	۱۲	۱۴۱	۱۱۷	۱۵۴	۱۸۲	۷۹۲	۱۶۶/۷	۲۰	۳۵۳۲
۳۰	۵۳	۷۴	۱۱۹	۰۹	۱۳۰	۱۰۸	۱۴۲	۱۹۳	۸۵۳	۱۷۱/۵	۳۵	۳۵۳۳
۳۲	۴۸	۷۰	۱۲۴	۱۶	۱۳۶	۱۱۰	۱۴۷	۱۸۵	۸۸۵	۱۷۹/۵	۲۰	۳۵۳۴
۴۱	۵۰	۷۵	۱۱۵	۰۰	۱۳۳	۱۰۷	۱۴۶	۱۹۲	۸۰۰	۱۶۱/۵	۵۵	۳۵۳۵
۲۵	۵۲	۶۷	۱۱۶	۰۳	۱۲۶	۱۰۷	۱۴۳	۱۸۶	۷۳۵	۱۵۱/۶	۴۹	۳۵۳۶
۳۰	۵۷	۷۱	۱۱۸	۰۰	۱۳۰	۱۰۵	۱۳۶	۱۸۱	۷۸۲	۱۶۲/۰	۴۶	۳۵۳۷
۳۹	۵۰	۷۰	۱۲۱	۰۵	۱۲۶	۱۰۸	۱۴۱	۱۸۷	۸۰۱	۱۶۴/۷	۱۸	۳۵۳۸
۳۴	۴۷	۶۴	۱۲۲	۰۵	۱۳۳	۱۱۱	۱۴۶	۱۸۵	۸۷۲	۱۶۶/۰	۲۵	۳۵۳۹
۳۱	۵۸	۷۵	۱۲۱	۴	۱۴۱	۱۲۰	۱۴۸	۱۸۲	۸۱۰	۱۶۷/۵	۲۰	۳۵۴۰

کتاب و پیشانی	کتاب فکین	گوش	قسمت علیای صورت	صورت	پیشانی و آهیاله	قد نش نسبی	عرض گوش	طول گوش	شماره
۸۳/	۸۹/	۶۳/۳	۵۸/	۹۳/۴	۷۹/۹	۰/۲	۳۸	۶۰	۳۵۲۸
۸۹/	۷۸/	۵۹/۳	۷۵/	۸۰/۵	۷۱/۹	۶۶/۷	۳۵	۵۹	۳۵۲۹:
۸۰/	۸۱/	۸۰/۸	۵۵/	...	۷۵/۰	۴۹/۴	۴۲	۵۵	۳۵۳۰
۸۳/	۸۰/	۷۰/۸	۵۹/	۸۷/۹	۷۲/۹	۵۰/۸	۳۴	۴۸	۳۵۳۱
۸۲/	۷۹/	۶۸/۵	۶۲/	۸۵/۸	۷۶/۰	۴۷/۸	۳۷	۵۴	۳۵۳۲
۸۳/	۸۲/	۵۸/۲	۵۶/	۹۱/۵	۷۶/۱	۴۹/۷	۳۷	۶۳	۳۵۳۳
۸۰/	۸۵/	۵۸/۲	۶۶/	۹۱/۲	۷۴/۸	۴۹/۳	۳۲	۵۵	۳۵۳۴
۸۰/	۷۵/	۶۸/۹	۸۲/	۸۶/۵	۷۳/۳	۴۹/۵	۴۲	۶۱	۳۵۳۵
۸۴/	۸۱/	۶۷/۹	۶۷/	۹۲/۱	۷۴/۸	۴۸/۵	۲۸	۵۶	۳۵۳۶
۸۰/	۷۶/	۶۶/۰	۵۲/	۹۰/۸	۷۷/۲	۴۸/۳	۲۳	۵۰	۳۵۳۷
۸۵/	۸۲/	۶۰/۳	۷۸/	۹۶/۰	۷۶/۶	۴۸/۶	۲۸	۶۳	۳۵۳۸
۸۳/	۷۹/	۶۴/۸	۷۲/	۹۱/۷	۷۶/۰	۴۹/۵	۳۵	۵۴	۳۵۳۹
۸۵/		۵۵/۷	۵۳/	۸۵/۸	۸۱/۱	۴۸/۴	۳۴	۶۱	۳۵۴۰

فهاره

عرض پیشی	طول پیشی	طول قسمت علیای صورت	طول صورت	عرض فکین	عرض دو سوم	حداقل قطر پیشانی	عرض سر	طول بین برآمدگی پیشانی و پس سر	قد نفسه	قد	شماره	
۳۱	۵۴	۶۸	۱۱۹	۱۱۱	۱۴۱	۱۰۸	۱۴۸	۱۸۸	۷۳۵	۱۵۴/۸	۴	۳۵۴۱
۳۱	۵۰	۶۸	۱۱۸	۱۱۰	۱۴۱	۱۱۵	۱۵۱	۱۸۶	۸۰۰	۱۶۳/۰	۵	۳۵۴۲
۳۰	۵۷	۷۳	۱۲۴	۱۱۳	۱۴۱	۱۲۰	۱۵۱	۱۹۸	۸۴۶	۱۷۱/۶	۲۳	۳۵۴۳
۳۲	۵۵	۷۷	۱۳۲	۱۰۴	۱۲۸	۱۰۸	۱۴۳	۱۹۳	۸۱۰	۱۶۸/۸	۲	۳۵۴۴
۳۰	۵۶	۷۸	۱۲۳	۱۱۰	۱۴۰	۱۱۲	۱۴۸	۱۸۰	۹۲۲	۱۸۳/۲	۳	۳۵۴۵
۳۳	۵۳	۶۶	۱۱۸	۱۱۸	۱۳۰	۱۱۵	۱۴۳	۱۸۸	۷۸۷	۱۵۸/۰	۲	۳۵۴۶
۳۲	۵۳	۷۷	۱۲۳	۱۰۶	۱۲۴	۱۱۴	۱۳۶	۱۸۴	۸۱۰	۱۶۶/۸	۳	۳۵۴۷
۳۱	۶۴	۷۸	۱۲۶	۱۰۸	۱۳۲	۱۱۶	۱۴۴	۱۷۹	۸۲۲	۱۷۱/۲	۳۴	۳۵۴۸
۳۲	۴۸	۶۵	۱۱۴	۱۰۲	۱۲۸	۱۱۱	۱۴۷	۱۷۴	۷۸۱	۵۳/۱	۱۸	۳۵۴۹
۳۸	۶۱	۷۶	۱۲۹	۱۰۷	۱۳۳	۱۱۰	۱۳۸	۱۸۸	۷۵۰	۶۴/۱	۸۰	۳۵۵۰*
۴۱	۵۷	۷۱	۱۱۷	۳	۱۳۱	۱۰۸	۱۴۶	۱۸۸	۷۸۵	۶۹/۱	۲۶	۳۵۵۱
۳۸	۵۷	۸۰	۱۴۱	۲	۳۱	۱۱۲	۱۳۶	۱۹۴	۸۵۸	۷۳/۵	۳۰	۳۵۵۲
۳۳	۵۷	۷۳	۱۲۳	۷	۳۵	۱۱۶	۱۴۵	۱۹۵	۸۲۳	۶۷/۳	۲۰	۳۵۵۳

شاخص‌ها

سوره و پیشانی	گروه فکین	گروه صوت	پیشانی	عبارت صورت	عبارت صورت	قسمت صورت	پیشانی و آهپاله	نسب سر	قد نشسته لبس	عرض گوش	طول گوش	شماره
۷۶/۶	۷۸/۷	۵۰/۸	۵۷/۱	۴۸/۱	۸۴/۴	۷۳/۰	۷۸/۷	۸/۵	۳۱	۶۱	۳۵۴۱	
۸۱/۶	۷۸/۰	۶۲/۵	۶۲/۱	۴۸/۲	۸۳/۷	۷۶/۲	۸۱/۲	۴۹/۱	۳۵	۵۶	۳۵۴۲	
۸۵/۱	۱/۱	۵۵/۲	۶۱/۴	۵۱/۸	۸۷/۹	۷۹/۵	۷۶/۱	۴۹/۳	۳۲	۵۸	۳۵۴۳	
۳/۳	۸۰/۵	۶۳/۳	۵۸/۲	۶۰/۲	۱۰۳/۱	۷۵/۵	۷۴/۱	۴۸/۰	۲۸	۶۰	۳۵۴۴	
۸۰/۰	۷۸/۶	۶۵/۶	۶۲/۵	۵۵/۲	۸۷/۹	۷۵/۷	۸۲/۱	۵۰/۳	۴۰	۶۱	۳۵۴۵	
۸۸/۵	۹۰/۸	۶۱/۱	۶۲/۳	۵۰/۸	۹۰/۸	۸۰/۴	۷۶/۱	۴۹/۸	۳۳	۵۴	۳۵۴۶	
۹۱/۹	۸۵/۵	۵۰/۹	۶۰/۴	۶۲/۱	۹۹/۲	۸۳/۸	۷۳/۱	۴۸/۶	۲۸	۵۵	۳۵۴۷	
۸۷/۹	۸۱/۸	۶۴/۴	۴۸/۴	۵۹/۱	۹۵/۵	۸۰/۶	۸۰/۱	۴۸/۰	۳۸	۵۹	۳۵۴۸	
۸۶/۷	۷۹/۷	۶/۴۰	۶/۶۷	۵۰/۸	۸۹/۱	۷۵/۵	۸۴/۱	۵۱/۰	۳۲	۵۰	۳۵۴۹	
۸۲/۷	۸۰/۵	۶۷/۲	۶۲/۳	۵۷/۱	۹۷/۰	۷۹/۷	۷۳/۱	۴۵/۷	۴۱	۶۱	۳۵۵۰*	
۸۲/۴	۷۹/۴	.....	۷۱/۹	۵۴/۲	۸۹/۳	۷۴/۰	۷۷/۱	۴۷/۶	۳۶	..	۳۵۵۱	
۸۶/۳	۸۵/۵	۵۹/۳	۶۶/۷	۶۱/۱	۱۰۷/۶	۸۳/۱	۷۰/۱	۴۹/۵	۳۵	۵۹	۳۵۵۲	
۸۵/۹	۷۸/۵	۶۵/۲	۵۷/۹	۵۴/۰	۷۵/۲	۷۴/۱	۷۴/۱	۴۹/۲	۴۳	۶۶	۳۵۵۳	

اندازه‌ها

عرض پیشی	طول قسمت علیای صورت پیشی	طول صورت	عرض فکین	عرض دوگوشه	حداقل قطر پیشانی	عرض سر	طول پیشانی و پس سر	قد نشسته	قد	سن	شماره
۳۷	۶۴	۸۲	۱۳۴	۱۳۴	۱۱۲	۱۴۶	۱۸۶	۷۳۸	۱۵۴/۸	۹۰	۳۵۵۴*
۳۵	۵۳	۷۴	۱۳۳	۱۳۲	۱۱۲	۱۴۶	۱۸۶	۷۸۲	۱۶۳/۷	۵۰	۳۵۵۵
۳۴	۵۲	۷۰	۱۱۷	۱۳۰	۱۱۲	۱۳۸	۱۹۷	۸۶۲	۱۷۱/۸	۰۰	۳۵۵۶
۳۷	۶۰	۷۴	۱۲۲	۱۴۳	۱۲۱	۱۵۱	۱۸۴	۸۰۷	۱۶۳/۸	۳۰	۳۵۵۷
۳۶	۴۹	۷۴	۱۲۷	۱۳۲	۱۱۳	۱۳۷	۱۸۸	۷۹۴	۱۶۱/۳	۲۸	۳۵۵۸
۳۳	۵۰	۶۷	۱۱۴	۱۲۸	۱۱۹	۱۳۷	۱۸۰	۷۸۸	۱۵۸/۸	۱۸	۳۵۵۹
۳۳	۶۰	۸۱	۱۳۱	۱۳۵	۱۱۵	۱۴۲	۱۸۴	۷۸۳	۱۶۳/۳	۷۵	۳۵۶۰*
۳۰	۵۸	۷۷	۱۲۶	۱۳۵	۱۱۲	۱۴۸	۱۷۸	۸۳۳	۱۶۶/۸	۱۸	۳۵۶۱
۳۸	۵۶	۷۸	۲۷	۱۳۸	۱۱۷	۱۴۴	۱۸۶	۷۷۷	۱۶۰/۴	۴۵	۳۵۶۲
۳۲	۴۹	۷۰	۱۹	۱۳۰	۱۱۱	۱۴۷	۱۸۴	۸۰۷	۱۶۲/۳	۲۰	۳۵۶۳
۳۲	۵۸	۷۷	۳۷	۱۳۷	۱۱۶	۱۴۲	۱۷۹	۷۷۲	۵۹/۳	۳۴	۳۵۶۴
۲۹	۵۰	۶۸	۲۴	۱۰۴	۱۳۲	۱۱۳	۱۸۴	۸۱۸	۲۷/۲	۲۵	۳۵۶۵
۳۰	۴۳	۶۴	۱۴	۱۰۸	۱۱۷	۱۴۶	۸۴	۷۹۷	۶۵/۷	۲۸	۳۵۶۶

شاخص‌ها

شماره	طول گوش	عرض گوش	قد نسبتاً	پیشانی و کتف‌ها	صورت	علیای صورت	بینی	گوش	گوشه و گوشه و
*۳۰۰۴	۷۱	۴۰	۴۷/۷	۷۶/۱	۱۰۰/۱	۶۱/۲	۵۷/۸	۵۶/۳	۷۴/۶
۳۰۰۵	۵۵	۳۷	۴۷/۸	۷۶/۱	۱۰۰/۱	۵۶/۱	۶۶/۰	۶۷/۳	۸۰/۳
۳۰۰۶	۵۶	۳۱	۵۰/۲	۸۱/۱	۹۰/۱	۵۲/۹	۵۲/۴	۵۵/۴	۸۶/۲
۳۰۰۷	۶۹	۳۸	۴۹/۳	۸۰/۱	۸۵/۱	۸۱/۷	۶۱/۷	۵۵/۱	۸۱/۱
۳۰۰۸	۴۶	۳۵	۴۹/۲	۸۲/۱	۹۶/۱	۵۶/۱	۷۳/۵	۷۶/۱	۸۴/۱
۳۰۰۹	۵۲	۳۳	۴۹/۶	۸۶/۰	۸۹/۱	۵۲/۳	۶۶/۰	۶۳/۵	۸۳/۱
*۳۰۱۰	۶۰	۴۲	۴۷/۹	۸۱/۰	۹۷/۰	۶۰/۰	۵۵/۰	۷۰/۰	۸۳/۱
۳۰۱۱	۶۳	۳۲	۴۹/۴	۷۵/۱	۹۳/۱	۵۷/۰	۵۱/۷	۵۰/۸	۸۰/۰
۳۰۱۲	۶۸	۳۲	۴۸/۳	۸۱/۱	۹۲/۱	۵۶/۵	۶۷/۹	۶۱/۸	۸۱/۱
۳۰۱۳	۳۵	۳۷	۴۹/۷	۷۵/۰	۹۱/۱	۵۳/۹	۶۵/۳	۵/۸	۸۰/۰
۳۰۱۴	۵۲	۳۴	۵۰/۵	۷۹/۱	۱۰۰/۱	۵۶/۲	۵۵/۲	۶۴/۲	۷۹/۱
۳۰۱۵	۶۰	۳۸	۴۸/۹	...	۹۳/۱	۵۱/۵	۵۸/۰	۶۳/۳	۷۸/۱
۳۰۱۶	۵۵	۳۵	۴۸/۱	۷۹/۱	۸۴/۱	۳/۳	۷۲/۱	۶۳/۶	۸۶/۱

اندازه‌ها

عرض بینی	طول بینی	طول قسمت علیای صورت	طول صورت	عرض فکین	عرض دوسوم ده	حد اقل قطر پیشانی	عرض سر	طول بین برآمدگی پیشانی و پس‌سر	قد نشسته	قد	سن	شماره
۴۷	۴۲	۶۴	۱۱۵	۱۰۸	۱۲۷	۱۰۴	۱۳۷	۱۷۹	۸۲۲	۱۶۵/۰	۱۵	۳۵۶۷
۳۰	۴۵	۶۹	۱۲۶	۱۰۴	۱۳۲	۱۰۳	۱۳۹	۱۸۳	۸۱۳	۱۵۷/۴	۲۵	۳۵۶۸
۳۶	۵۴	۷۳	۱۲۱	۱۱۲	۱۳۳	۱۱۴	۱۵۱	۱۸۷	۹۰۵	۱۸۱/۰	۱۸	۳۵۶۹
۳۸	۵۴	۷۳	۱۳۲	۱۰۶	۱۳۰	۱۱۱	۱۴۵	۱۸۶	۸۵۳	۱۶۹/۰	۲۴	۳۵۷۰
۳۱	۶۱	۸۰	۱۲۴	۱۱۶	۱۴۵	۱۱۶	۱۶۰	۱۷۸	۷۸۲	۱۶۰/۸	۶۰	۳۵۷۱
۳۴	۴۶	۶۳	۱۱۸	۱۱۶	۱۴۰	۱۱۸	۱۴۹	۱۹۵	۸۰۶	۱۶۱/۰	۲۷	۳۵۷۲

شاخص‌ها

شماره	طول گوش	عرض گوش	فول لیفته لهبی	تناسب سر	پیشانی آهنگ	صورت	قسمت علیای صورت	بینی	گوش	گوش فکین	گوشه و پیشانی
۳۵۶۷	۵۶	۴۰	۴۹	۷۶/	۷۵٫۹	۹۰٫۶	۵۰/۴	۸۹/۴	۷۱/۴	۸۵/۰	۸۱/۹
۳۵۶۸	۵۸	۳۴	۵۱	۷۶/	۷۴٫۱	۹۵	۵۲/۳	۶۶/۷	۵۸/۶	۷۸/۸	۷۸/۰
۳۵۶۹	۶۵	۳۸	۵۰	۸۰/	۷۵٫۵	۹۱	۵۴/۹	۶۶/۷	۵۸/۵	۸۴/۲	۸۵/۷
۳۵۷۰	۶۲	۳۸	۵۰	۷۸/	۷۶٫۶	۱۰۱	۵۶/۲	۷۰/۴	۶۱/۳	۸۱/۵	۸۵/۴
۳۵۷۱	۵۵	۴۳	۴۸	۸۹/	۷۲٫۵	۸۵	۵۵/۲	۵۰/۸	۷۸/۲	۸۰/۰	۸۰/۰
۳۵۷۲	۵۲	۲		۷۶/	۷۹	۳۴	۴۵/۰	۷۳/۹	۶۱/۵	۸۰/۰	۸۴/۳

خصوصیات شکل شناسی پرودهای اصفهان

شماره	شکل	بافت	رنگ	سبزه	سباهی	بینی	
						نیم رخ	پره
۳۴۷۴	مجمد درشت	متوسط	قهوه‌ای-خاکستری	سبز قهوه‌ای	لک دار	خط دار	متوسط
۳۴۷۵	و	و	قهوه‌سیر	قهوه‌سیر	صاف	یکنواخت	و
۳۴۷۶	و	متوسط	خاکستری	قهوه‌خاکستری	و	حلقه دار	و
۳۴۷۷	و	و	قهوه‌سیر	قهوه‌سیر	و	یکنواخت	متوسط
۳۴۷۸	مجمد درشت	نرم	خاکستری	و	و	و	فشرده متوسط
۳۴۷۹	و	متوسط	قرمز خاکستری	و	و	و	باز متوسط
۳۴۸۰	و	نرم	سیاه خاکستری	و	و	و	و
۳۴۸۱	و	و	قهوه‌سیر	آبی - قهوه	لک دار	حلقه دار	متوسط
۳۴۸۲	و	و	و	و	و	و	باز متوسط
۳۴۸۳	مجمد درشت	متوسط	قهوه-خاکستری	قهوه‌سیر	صاف	یکنواخت	فشرده
۳۴۸۴	و	نرم	خاکستری-قهوه	و	و	و	باز

شماره	شکل	بافت	رنگ	رنگ	سفیده	سیاهی	نیم رخ	پره
۳۴۸۵	مجمد درشت	متوسط	قهوه-خاکستری	قهوه‌سبز	صاف	یکنواخت	مقعر	باز متوسط
۳۴۸۶	.....	.....	.....	.....	.....	.....	محدوب	و
۳۴۸۷	مجمد ریز	متوسط	سیاه-خاکستری	قهوه‌سبز	صاف	یکنواخت	محدوب	باز متوسط
۳۴۸۸	مجمد درشت	نرم متوسط	سیاه-خاکستری	سیاه	و	و	و	فشرده متوسط
۳۴۸۹	مجمد درشت	متوسط	سیاه	سیاه-خاکستری	لک‌دار	خط‌دار	محدوب	متوسط
۳۴۹۰	و	و	سیاه	قهوه‌سبز	صاف	یکنواخت	صاف	و
۳۴۹۱	و	خشین	و	و	و	و	محدوب	باز
۳۴۹۲	و	متوسط	و	سبز قهوه	لک‌دار	خط‌دار	صاف	متوسط
۳۴۹۳	.....	.....	.....	آبی قهوه	و	.....	.....	باز
۳۴۹۴	.....	.....	.....	خاکستری قهوه	صاف	خط‌دار	صاف	متوسط
۳۴۹۵	مجمد درشت	.....	قهوه-خاکستری	آبی سبز	لک‌دار	و	محدوب	باز
۳۴۹۶	و	متوسط	سیاه-خاکستری	قهوه سبز	صاف	یکنواخت	و	فشرده متوسط

شماره	شکل	بافت	رنگ	سپیده	سیاه	لورخ	پره
۳۴۹۷	مجمد درشت	نرم	قهوه سیر	صاف	یکنواخت	محدب	متوسط
۳۴۹۸	.....	.....	آبی قهوه	.....	.....	و	باز
۳۴۹۹	مجمد درشت	نرم	خاکستری سیاه	لث دار	خط دار	صاف	فشرده
۳۵۰۰	و	نرم متوسط	قهوه سیر	و	حلقه دار	محدب	متوسط
۳۵۰۱	مجمد ریز	متوسط	قهوه سیر	صاف	یکنواخت	و	باز متوسط
۳۵۰۲	مجمد درشت	و	قهوه سیر	و	یکنواخت	و	متوسط
۳۵۰۳	و	و	خاکستری	و	و	صاف	باز
۳۵۰۴	و	و	سیاه	و	و	متوسط	فشرده
۳۵۰۵	و	و	و	و	و	و	متوسط
۳۵۰۶	و	و	قهوه خاکستری	و	حلقه دار	و	باز متوسط
۳۵۰۷	و	نرم	سیاه خاکستری	.....	.....	و	.....
۳۵۰۸	و	و	قهوه قرمز	صاف	یکنواخت	و	متوسط

شماره	بند	بافت	رنگ	رنگ	نوع	سپیده	سیاهی	لیسوخ	پره
۳۵۰۹	مجمد درشت	متوسط	سیاه	قهوه سبز	صاف	یکنواخت	یکنواخت	صاف	متوسط
۳۵۱۰	و	و	سیاه‌خاکستری	سبز قهوه‌ای	لک‌دار	حلقه‌دار	و	و	و
۳۵۱۱	و	و	سیاه	قهوه‌سبز	و	حلقه‌دار	موج‌دار	موج‌دار	باز متوسط
۳۵۱۲	و	و	قهوه‌خاکستری	سبز قهوه‌ای	و	و	متوسط	متوسط	متوسط
۳۵۱۳	و	و	سیاه	قهوه سبز	و	و	محدب	محدب	باز متوسط
۳۵۱۴	و	و	قهوه قرمز سبز	آبی‌خاکستری	و	و	محدب	محدب	متوسط
۳۵۱۵	و	و	و	قهوه‌خاکستری	خط‌دار	و	و	و	باز متوسط
۳۵۱۶	مجمد ریز	خشن	سیاه	قهوه سبز	صاف	یکنواخت	یکنواخت	صاف	فشرده
۳۵۱۷	مجمد درشت	و	سیاه‌خاکستری	و	و	و	محدب	محدب	متوسط
۳۵۱۸	و	متوسط	سیاه	قهوه سبز	و	یکنواخت	و	صاف	و
۳۵۱۹	و	و	سیاه‌خاکستری	قهوه آبی	خوب‌بین	و	و	متوسط	باز متوسط
۳۵۲۰	مجمد درشت	متوسط	سیاه	قهوه سبز	لک‌دار	حلقه‌دار	و	صاف	متوسط

شماره	شکل		بافت		رنگ		رنج		سیمانه		سیاهی		پهنی		پره
	بافت	رنگ	بافت	رنگ	رنج	رنگ	سیمانه	سیاهی	سیاهی	پهنی	پهنی	پره	پره		
۳۵۲۱	مجمد درشت	و	متوسط	سیاه خاگستری	قهوه سیر	و	صاف	یکتواخت	محدب	متوسط	و	مقعر	و	متوسط	و
۳۵۲۲	و	قهوه سیر	و	خشخ	و	لاک دار	و	مقعر	و	مقعر	و	مقعر	و	مقعر	و
۳۵۲۳	مجمد ریز	و	متوسط	سیاه	و	خط دار	و	مقعر	و	مقعر	و	مقعر	و	مقعر	و
۳۵۲۴	و	و	متوسط	و	سبز قهوه	و	صاف	یکتواخت	محدب	باز متوسط	و	صاف	و	صاف	و
۳۵۲۵	و	و	و	و	و	و	و	و	و	و	و	و	و	و	و
۳۵۲۶	مجمد درشت	و	متوسط	قهوه سیر	قهوه سیر	و	صاف	یکتواخت	محدب	باز متوسط	و	صاف	و	صاف	و
۳۵۲۷	و	و	نرم	و	و	و	و	و	و	و	و	و	و	و	و
۳۵۲۸	مجمد درشت	و	نرم متوسط	قهوه سیر	سبز قهوه ای	لاک دار	حلقه دار	و	مقعر	متوسط	و	مقعر	و	مقعر	و
۳۵۲۹*	و	و	و	و	قهوه سیر	و	صاف	یکتواخت	مقعر	و	و	و	و	و	و
۳۵۳۰	مجمد درشت	و	نرم	و	و	و	و	و	و	و	و	و	و	و	و
۳۵۳۱	مجمد ریز	و	خشخ متوسط	سیاه	و	صاف	و	مقعر	و	مقعر	و	مقعر	و	مقعر	و
۳۵۳۲	و	و	و	و	و	و	و	و	و	و	و	و	و	و	و